

Görüşler

ADANA HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

ADANANIN TARİHİ TAŞ KÖPRÜSÜ

İÇİNDEKİLER

İnönünden Lozana . . .
Ziya Paşa . . . . .
Ülkünün Yaratacılığı . .
Tarihte Türk Macar Mü-
nasebetleri . . . . .
San'at Eserinde Şekil . Prof.
Ziraat İşletmeleri . . . .
T. Fikret ve Altı Şiiri .
Ayın İyilikleri . . . . .

GÖRÜŞLER
M. NACİ ECER
LERMONTOV

NAZİM TARHAN
Prof. SUUD K. YETKİN
SABRİ DİL
E. ERKMEN
LÂTİF POYRAZ

Dalga Dalga . . . . .
Adana Bilmeceleri . . .
Bir Tenkit . . . . .
Hafız Divanı Tercümesi
Dolayısıyla . . . . .
Bir Garip Kişi . . . . .
Halkevleri Dergileri . . . . .
Halkevi Çalışmaları . . . . .

ARIF NİHAT ASYA
SAİT TORAMAN
HASAN TURAN

EKREM ERKMEN
HAMİT SALİH ASYALI

ŞİİRLER

Topeler - Hayat - Yine Bir Akşam Üstü - Rüya - Toprak Destanı - Evlilik - Madran - Anne -
Sabah Oluversin - Heydi Yola Çıkalım - Açık - Bülbül - Şehit Baba ile Ölüm Arasında - Gazel -
Gel - Bu Ne Biçim Ayrılık - Tarsus Barajı - Seeleniş .

HALKEVLERİ DERGİLERİ

DERGİNİN ADI	ÇIKARAN HALKEVİ
Başpınar	Gz. Antep
Çorumlu	Çorum
Doğuş	Kars
Erciyes	Kayseri
Fikirler	İzmir
Gediz	Manisa
Görüşler	Adana
Halkevi	Eskişehir
İnanç	Denizli
İnan	Trabzon
Karacadağ	Diyarbakır
Farafelmas	Zonguldak
Kaynak	Balıkesir
Konya	Konya
19 Mayıs	Samsun
Taşpınar	Afyon
Türk Akdeniz	Antalya
Ön	Isparta
Uludağ	Bursa
Yeni Türk	Eminönü
Halkbilgisi haberleri	Eminönü

Görüşler

ADANA HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

Cilt : 8

1 Eylül 1945

Sayı 79 - 80

İnönü'den Lozana..

Siz, İnönü'de yalnız
düşmanı değil, Millet'in ma-
kûs taliini de yendiniz,
ATATÜRK

Lozan, büyük bir ese-
rin ancak bir sayfasıdır,
Eseri yaratana bağlılığımız
ebedidir.

İSMET İNÖNÜ

Aziz Millî Şefimiz, ilk Büyük Millet Meclisi-
nin 12 Temmuz 1920 tarihli toplantısında:

"Millet'e karşı vazifemiz, kendisini hayattan, istiklâlden, her türlü mukadderattan mahrum eden, kendisine idam hükmü vermiş ve onu masasının üstüne koymuş bir heyeti zalimeye karşı cebindeki çakısı, elindeki taşı ve parmaklarındaki tırnaklarıyla boğaz boğaza ölünceye kadar müdafaa etmektir., buyurmuşlardı.

İstiklâl Ordusunun Genel Kurmay Başkanı teşkilâtçı Miralay İsmet Bey az zamanda teşkil ve tensik ettiği orduyla 10 Ocak 1921 de sayıca üç misli düşman ordusuna İnönü'de granit kayalar gibi çarparak İstiklâl Savaşının ilk zaferi olan Birinci İnönü zaferini Türk tarihine armağan etmişti

İşte Miralay İsmet Bey o günden bu güne İSMET PAŞA'dır ve Türk Milleti İnönü'de yenilmediği için Lozandan muzaffer çıkmıştır.

1 Nisan 1921 de düşman orduları ikinci defa olarak İnönü'de İsmet Paşanın "Azim ve hamiyetinin yalçın kayalarına çarptılar."

Burada, Ebedî Şef Atatürkün dediği gibi "Yalnız düşmanı değil, Millet'in makûs taliini" de yendiler.

Mudanyada 11 Kasım 1922 de dokuz günlük çetin bir müzakereden sonra cihan harbinin muzaffer devletleri Türk Ordusuna kendi elleriyle

Trakya yolunu açtılar.

Lozan'da iki defa kesilen ve birçok defalar kesilmek tehlikesi gösteren çetin müzakerelerde, devletlerin asırlardanberi Türkiye hakkında edindikleri menfi zihniyeti kökünden silerek Türk istiklâlini kayıtsız, şartsız bütün dünyaya kabul ve tasdik ettirdiler.

O zaman Atatürk, Lozan Muahadesi için:

"Bu muahadename, Türk Milletinin aleyhine asırlardanberi hazırlanmış ve Sevr muhadesiyle ikmal edildiği zannedilmiş büyük bir suikastin hitamını ifade eden bir vesikadır.

Osmanlı devrine ait tarihte emsali görülmemiş bir siyasî zaferdir" demişlerdi.

Lozan Kahramanı İsmet Paşa eserini bize şu cümlelerle anlatmaktadır: "Mütecannis, yeknasak bir vatan. Bunun dahilinde harice karşı gayritabii kayıtlardan ve hükümet içinde hükümet ifade eden dahili imtiyazlardan temizlenmiş bir vaziyet; Müdafaa hakkı mutlak, kaynakları bol ve serbes bir vatan... Bu vatanın adı TÜRKİYE'dir; o Türkiye'yi bu muahadename ifade ve tavzih etmektedir."

O zamandan bu zamana kadar Türkiye Cumhuriyetinin temel prensipi Yurtta sulh, Cihanda sulh olmuştur.

Fakat, ancak kuvvetli bir ordu ve kaynaşmış bir ordu ve kaynaşmış bir millet yurdunda

Ziya Paşa

Büyük şair Ziya Paşanın 65 - ci ölüm yılı dolayısıyla Evimiz Dil - Edebiyat komitesi, her yıl olduğu gibi, bir (Ziya Paşa gecesi) tertiblemiştir. Ötedenberi bu büyük şaire karşı duyduğu hayranlıkla, eserlerinin değeri üstünde çevresinde her zaman sıcak bir ilgi uyandıran Öğretmen Okulu Müdürü Bay Naci Ecer'in bu törende yaptığı konuşmayı aynen alıyoruz.

İmparatorluk tarihimizin, bir silkinme ve kalkınma teşebbüsü, diyebileceğimiz Tanzimat hareketinin büyük simalarından biri olan Ziya Paşanın huzurunda hürmetle eğilirim. Ziya Paşa ebedi istirahatına çekileli 65 yıl olmuştur. Bölgemiz Türk mimari eserlerinden birinin bahçesindeki kabri başında onu anmak Meşrutiyetin ilânından beri âdet olmuştur. Haikevlerinin kuruluşundan beri de onun adına bir gece hasretmek Adana Halkevi için bir ödev haline girmiştir.

Her ulusta sanat değeri var ki adı, yalnız bir zümrenin takdir ve idrakinin oldukça dar, fakat çok derin tabakalarına işlemiştir. Şimasi gibi. Yine değer var ki, içinde yaşadığı bütün bir topluluğun, belki biraz yüzden, fakat çok geniş ve etkin alanına yayılmıştır. Ziya Paşa bu ikinci sınıf değerlerdendir. Zamanının duygu ve düşüncelerini dilden dile gezip dolaşmasını kolaylaştıracak çok metin ve çok mükemmel bir şekilde temsil ettiği için halkın ve hatta düşünür kütlenin hafızasında muhkemce yer almıştır. Halkın birbirine müasebetinde, dünya ve âhiret talebinde bağlandığı esas prensipleri yaygın atalar sözünden daha kuvvetli bir sanatçı maharetile ifade ettiği içindir ki Ziya Paşa, herhangi bir mısraile merkezleri en uzak köy ağalarının misafir odasında (ve hüve alâ külli şey'in kadiir) levhasının yanında yaşamakta ve yine memleket, devlet, hukuk konuları üzerinde dertleşen aydınlarımızın en mahrem ve samimi anlarında onlara arkadaşlık etmektedir. Abdülhak Hâmit onun için altmış yıl önce "bu halka tercüman olmaksın sen,, diyor. Altmış yıl sonra, onun bugünkü halka da tercüman olup olmadığı meselesi üzerinde durmak istemem. Çünkü o nokta pürüzlü ve dikenlidir... Fakat bu vasıf bu bü-

suihu koruyabilir. Zira kolay yutulur bir av olmak, her zaman başkalarının iştah ve ihtiraslarını körükler.

Daimâ inini bekliyen bir aslan gibi uyanık duran ordumuz ve Millî Şefinin etrafında vatan ve hürriyet aşkıyla kaynaşmış bulunan Milletimiz her tehlikeyi önlemeye bugün, her zamandan

yük adamın bir cephesidir.. O edip, şair, tarihçi, politikacı, idare âmiri inkilapçı ve yenilikçi olarak birbirinden üstün cephe arzeder.. Bunların hepsinin birkaç saat içinde şu sahneye sığdırılması imkânsız bir şeydir. Benim şu anda bunları yapacağım önceden ilân edilmişse bu bir yanlışlık işidir. Bu iş benim iktidarımın üstündedir.

Bundan yirmi bir yıl önce Ziya Paşa'nın bütün yazılarını biraraya toplamak değerliliğini gösteren Süleyman Nazif, onun terkihibendini (eşeri âsarı) diye vasıflandırıyor. Üstadın bu yoldaki değerlemesinden haberim yok iken terkihibendini, Paşanın yalnız eşeri âsarı değil, eserlerinin en mükemmeli — Süleyman Nazif dilile (ekmeli âsarı) — olarak da kabul ettiğim için huzurunuzda tahlil maksadile bir denemeye cesaret etmiş bulunuyorum.

Sanat eserlerine değer verme kabiliyetimiz hakkında ne acı ve utandırıcı bir hadise.. Kitaplarını Lise talebelerinin ellerine verdiğimiz bir edebiyat tarihçisi (Terkihibend) için - herbiri onar beyitlik on bentten ibaret bir nazım şekli - diyor. Hayır, edebiyat tarihçisi bay, her birisi onar beyitlik değil bağlantısı ile beraber on bir beyitlik on iki bentten mürekkep bir nazım şeklidir Buna nazaran Ziya Paşanın terkihibendi 264 mısradır. Bu 264 mısraın kaç kelimeden ve kelimelerinin hangi cins kelimeden olduğunu incelemenin henüz sırası gelmemiştir. Sırası gelmiş olsaydı biz de Avrupalı ütül devrine girmiş olurduk. Ancak Süleyman Nazif gibi kıllı kırk yaran bir edebiyatçı, yukarıda adını arzettiğim eserinde, bu 264 mısralık yazıtın şekil bakımından ancak bir kelimesinin doğru olarak kullanılmadığını işaretliyor.. Hani şu herkesin bildiği

daha çok muktedirdir.

Başımızda İnönü Kahramanı buldukça tarihe daha büyük askerî ve siyasi zaferler, Dumlupınar ve Lozanlar armağan edeceğimize milletçe, inancımız, güvencimiz vardır.

GÖRÜŞLER

"Her tâc giyen çulsuzu Ethem mi sanırsın,, mısraını ihtiva eden bendinin " Her şahsı harimi haka mahrem mi sanırsın" mısraımdaki (Hakka) kelimesinin (haka) okuması zaruretine.

Bunun dışında üstat Ziya Paşanın bütün eserleri üzerine yaptığı (256) tane kaytlama ve tenkit arasında Terkihibend için hiç bir şey söylememektedir.

Bundan da anlaşılıyor ki eserlerinin hangisi çiraklık, hangisi ustalık çağına ait olduğunu söyleyen koca Mimar Sinan gibi, eğer Ziya Paşadan da sağlığında sorulsaydı muhakkak ki o da Terkihibend ve tercihibendlerinin ustalığında tanzim edilmiş eserlerinden olduğunu söyleyecekti. Şimdi bu iki yüzlü söz anıtının her cephesinin taşıdığı manaya bir göz gezdirelim:

Abidenin birinci Şarabın ve civanın medhiyesile başlıyor. Burada şarabı ve neşeyi yasak eden sofiye tarizler vardır. Epikürîyen bir kavrayışla bâdeyi, güzel sevmeyi, dünya gamını düşünmemeyi öğretiyor.

İkinci yüzü : Birinci benddeki düşünüş ve görüş mantığını isbatlamak için kâinatın seyrine bir bakışı ihtiva ediyor. Bunda, kâinat kitabının her varakında bin hakikat dersinin okunabileceğini ve bu kitabın tertibeisi Ulu Yaradanın her türlü eksikliklerden beri olduğunu açıklıyor. Epikte'in İstokasına benzeyen bir deyiş.

Üçüncü de : Yine yaratanın kudretini övüyor. Yaratıkdaki acı inceliyor. Bu acz ile işlenen suçlardan yine yaratani sorumlu buluyor. İyilik - kötülük, hep Allahtandır. Kul onun elinde bir oyuncaktır. Böyle olunca kıyamet gününde yine son sığınak yaratana olacaktır.

Dördüncü bentte: Elinde olmayarak dünyaya gelmiş bulunan kimsenin kâinat muamması karşısındaki durumunun ne olmasını çözümlenmeye çalışıyor, bu mu-

ammanın beşer tarafından çözülemeyeceği sonucuna varıyor.

Beşincide : İnsana en uygun gelen hareket tarzını kurcalıyor. Doğruluğu övüyor.

Altıncıda : İnsan tabiatını tahlil ediyor bir kimseden vefa ummanın yanlışlığını, insana yine kendi nefisinden hayır gelebileceğini belirtiyor.

Yedincide : İmkânlar âlemindeki tezatlardan bahsediyor mağrurları kötü sonuçlardan haberiyor, ümitsizlere ümit ve inan aşıyor.

Sekizincide : İkbalin, servetin gelip geçiciliğini, gururun hiçliğini, görünüşe aldanmamayı, en umulmıyanların bile insanın iç yüzünü okuyabileceğini mütalâa ediyor.

Dokuzuncuda : İnsanlarla münasebette tutulacak yollardan bazılarını kaideleştiriyor.

Onuncuda : Yaşadığı cemiyetteki düzensizlikler üzerine müşahedelerde bulunuyor.

On birinci bentte : Üstat kendi özünden söz ediyor. İç durumunu inceliyor. Ahabına doğru fakat, hasmına belâ bir adam olduğunu gizlemiyor. Görünüşte fakir bir derviş fakat hırkası altında bin definenin gizli bulunduğunu, tok, pervasız olması ile övünüyor.

On ikinci son bendinde : Dayanıklı bir karaktere yaraşan vasıfları belirttiikten sonra yaptığı bu işin sevincini, gururunu iylân etmekten kendini alamıyor. Şair, işinden emindir, kendine güveniyor. Ve en son, sanki hiç aşınmıyan bir maden üzerine mührünü kazıp imzasını atıyor ve eserini tamamlıyor.

M. Naci Ecer

—Devam edecek—

TEPELER

Çadırtepe, Dumlupınar;
Türbetepe, Adatepe..
Ki üstlerinden bir bulut..
Geçti, güller serpe serpe.

Türbe, Otâğ, kubbe, eyvam..
Adları Diclede seyran,
Fırat yollarında Aslan,
Çukurovada Kurttepe.

Kültür, Tınaz, Dua, Fikir..
Say sayabilirsen bir bir;
Kemerlerdir, Kubbelerdir:
Bir yeni imana gebe.

Uzar sınırlar aşırı
Tepelerin Kervanları ;
Biri mordur akşamları,
Biri şafaklarla pembe.

Süslemişler Yırdı yer yer..
Ki çoğunun geçer, gider.
Rüzgârlar alını, seller
Eteğini öpe öpe.

Lâle, menekşe tepesi..
Fakat hepimizin kubbesi
Allahüekber dağında
Allahüekber tepesi.

Arif Nihat ASYA

HAYAT

Bir cümledir ki hayat ;
Ne bir sirgöl, ne bir hat,
Birden okuyacağız.

Bazan geç, bazan erken,
Sonuna mezar denen
Bir nokta koyacağız.

C. Canbay

Ülkünün yaratıcılığı

LERMONTOV

— Saadet nedir ?

— Daymış guru. Eğer ben kendimi dünyada herkesten daha iyi, daha kudretli bilse idim mesut olurdum. Eğer herkes beni sevse idi kendimde sonsuz sevgi menbaları bulurdum. Fenalık fenalığı doğurur, ilk iztirap, başkasına eziyet etmekteki zevki idrah ettirir; fenalık ülküsü, filiyata tatbik edilmek arzusu olmadıkça bir insanın kafasında yer alamaz.

Ülkülere organik yaratıklar, demişler; onların doğuşu onlara şekil vermiş olur, bu şekil de iycattır. Kafasında daha fazla mefkûre doğan bir kimse başkalarından daha fazla iycatta bulunur. Bundan dolayı memur masasına bağlanmış bir deha, ölmeğe veya çıldırmağa mahkumdur; Nasıl ki kuvvetli bir vücuda sahib bir insan, oturak bir hayat ve mütevazi hareketler sonunda kalpsektesinden ölür, gider.

İhtiraslar, Ülkülerin ilk merhalesinden başka bir şey değildir. Onlar genç kalbin malıdır ve kim, bütün ömrünce onlarla halecanlanacağını zannediyorsa budaladır. Birçok sakin nehirler, gürültülü şellâlelerle başlar. Halbuki bunlardan hiçbiri zıplayıp köpürerek denize kadar varmaz; ama bu sükûnet, ekseriya muazzam fakat gizli bir kuvvetin alâmetidir; Hislerin ve fikirlerin dolgunluğu derinliği çılgın temayüllere engel olur. Ruh, iztirap ve sevgi duyarken kendinden kat'i bir hesap sorar ve kaani olur ki bunun böyle olması lâzımdır. O bilir ki fırtına olmazsa güneşin daimi harareti kendisini kurutur, o kendi hayatına nüfuz eder. Kendikendini sevgili bir evlât gibi tanımanın bu yüksek haletine erince tanrının adaletini takdir edebilir.

Zamanımızın Kahramanı'ndan

Tarihte, Türk - Macar Toplumsal MÜNASEBETLERİ

Yazan : NAZIM TARHAN
Adana Öğretmen Okulu Tarih Öğret.

Konuyu, çeşitli Osmanlı ve Macar kaynaklarından ararken yalnız Türklerin son fütihat devrindeki çarpışmaları olan ilgilerle sınırlanmamış olarak ondan önce ve sonraki zamanlara yani, Türklerin Macarlarla ilk temaslarından başlamış bulunan toplumsal münasebetlerini de gözönüne alıyorum.

Avrupa tarihçiliğinde, uzun zamandanberi sürüp gelen, Türkler hakkındaki yanlış bilgi, bugün dahi kısmen vardır. Bu anlayış, Macaristanda derin tarih tanımları yerine, kiliseleşmiş parolalar kullanan unsurlar üzerinde etkisini göstermiştir. Ciddi Macar tarihçiliği çoktanberi başka bir yolda yürümektedir. Macar tarihçisi Tokaç Şandor, verimli çalışmalar sonunda hemen hemen 3000 sayfalık bir malzeme toplayarak bu yeni anlayış yolunda taptaze bir ufuk açmış bulunmaktadır ki, yurdumuzda bugün için pek te işlenmemiş bulunan bu konuyu ele alırken muharririn arşiv belgelerine dayanan çalışmalarından faydalanmış bulunuyorum,

Bir buçuk asırlık Türk istilâsı devrinde, menseleri bir olan bu iki millet adeta bir aile imiş gibi gerek toplumsal, siyasal ve gerekse ekonomik bütün alanlarda birlikte hareket etmişlerdir. Bazan Türkler Macarların hak ve haksızlıklarını ayırmak için yargıçlık yapmışlar, bazan da Macarlar Türklere yol göstermişlerdir. Bu Türk istilâ ve yükselme çağı ve Macarlarla olan münasebet Türklere birçok şeyler kazandırmıştır. Bu zamana kadar, şarabı haramla bulandırılmış dinsel bir zehir bilen sofu kitleler şimdi, şarap âlemlerinde kafasından ahiret sarığını çıkararak şarabı iycat eden Macarlardan ziyade içiyor, Türk ve Macar hep beraber eğleniyorlardı. Yalnız sarayda değil, bütün işlerde bu fütihat devri Osmanlı Türkleri için bir kazanç ve bir ilerleme devri olmuştur.

"Türklerin, en kudretli fatih ve en müteassıp dindar olduğunu biliyoruz. Kahraman azimli, ve savaşçıdırlar. Avrupanın en usta süvarileri ve göze çarpan piyadelerini - yeniçerileri -, bunların arasında aranması gerekiyordu. Aynı zaman da topçulukta da mahirdiler. Ve bu zaman bu kadim millet, mücadele halinde yaşayan Macaris-

tana bir sel gibi aktı. Kuvvetli bir nehir küçük çayların suyunu kendisine nasıl bağlıyorsa Türkler de etrafındaki küçük birlikleri böylece kendisine bağladı.

Bu müteassıp müslüman, başkalarına müsamahakâr bir dindar göründü. Aynı asırda aynı dinden olan milletler Avrupada birbirinin gözünü oyarken Türkler kendi dininden ayrı olan milletleri bile koltuğunda sakladı. Bu kuvvetli fatih yalnız toprak alarak eski müesseselere bile dokunmadı. Kendi dilini kabul ettirmek için Macarları ve başkalarını zorlamadı; Buakisi kendisi nümune olsun diye Macarcayı benimsedi. "Muharrir burada - Kim nerede böyle bir fîtin görmüştür? Macarlar daima Türklerin dostluğunu aramışlardır. - Diyerek sözlerine şu şekilde devam ediyor: Türk kahramanları Macarları daima överek andığı gibi Macar kahramanları da Türklerden şu şekilde bahsediyorlardı:

"Şanın Aga da gerek Macar ve gerek Türk kahramanları arasında şovalye nümunesi idi. Hatta Macar Beyleri de davalı meseleleri onun önünde halledip onna hükümlerine göre hareket ederlerdi. Hudut boyu kahramanlarından birisi diğeri ile bozuşursa tekrar dostluk peyda ederek beraber yer içer ve beraber eğlenirdi.

Eğer toplantılarda kahramanlar birbirinin silâhlarına, elbiselerine yahut atlarına hayran olarak gözdikerlerse onu Türk dostlarından isterlerdi. "Macarlar bilhassa Türklerin mutantan binek atlarına hayrandılar" Macar beyleri ve kumandanlarının at takımları arasında Türk işlerine süüsile rastları; (Karman - nyereg) = Karman egeri, Müzeyyen Tatar egeri, İstanbulun saray hayvanlarına ait dizgin, altın işlemeli dizgin, ve egerin altına konan keçe, altın sırmalarla örülmüş bezler, altın sırmalı eger ve kırmızı kadife, gümüşlü ve altın gem ve Türk dizginini, hilâl ile süslenmiş alınlık, boncuklu Türk çanı, ses çıkaran göğüslük vs ....

Türk at takımları bilhassa Macar alayları taç giyme törenlerinde aranıyor. Bu gibi törenlerde Macarlar kaplan ve pars derisi alınlık için Türk komşularına başvururlardı. Hatta 1608 yılında bir taçgiyme töreninde bütün alaylar baştanbaşa Türk tehzatile görülmüşlerdi. Me-

selâ askerler bütün tehzizatı tepeden tırnağa kadar Türk ve Tatar kıyafetinde idiler. Hatta bayrakları dahi Türk tarzına göre hazırlanmış ve komutanlar Türk muzikası yanında törende bulunmuşlardı.

Birçok belgelerde (Ulu tanrı Macarlara bütün milletlerin üstünde en müzeyyen örtüyü vermiş) diye yazılır. 1603 yılından kalmış Türk - Macar kahramanlarını tasvir eden resimlerde elbiseler, dolmanlar tamamile aynıdır. Macarlar ancak külâhından ve Türk te başındaki kavuğundan tefrik edilebilmektedir. Macarlar çeşitli örtüleri de Türklerden aldılar. Türk kerevetini her Macar ailesinde olduğu gibi asilzade ailelerde de görebiliriz. Prens Apaffy'nin malları arasında yüzden fazla Türk kereveti vardı. Macar asilzadelerinin evlerine hahıy Türkler sokmuşlardır. Aslında Macaristana iki türlü halı girmiştir; birisi, Macarların (Skarlat szönyeg) dedikleri Türk halısı diğeri de (Devan szönyeg) dedikleri Acem - Divan halısıdır. Türk halısı iki parçadan mürekkep olup altın sırmalı, çiçekli, beyaz - kırmızı ve yeşil renklerden müteşekkildir. 1629 senelerine ait yazılarda birçok hahırdan bahsedilmektedir.

İstila devrindeki altın ve gümüşle örülmüş kıymetli dokumaların hemen hemen hepsini Türklerden aldılar. Meselâ: Yeniçeri örtüsü, kadife altın ile dokunmuş Türk örtüsü, Türk ipeği, Türk kefeni, altın sırmalı süslenmiş örtü, Türk altınla süslenmiş eşarp ve kaftan isimli dokuma, kelim adı verilen masa örtüsü vs... Hatta tören elbiselerini Türk materyallerinden imal ederlerdi. (Türk atlası, Türk mantosu) gibi.

Gençlere mahsus mehmur, çizme ve kulaklı papuğu yine Türklerden aldılar. Sahtiyan ve Karmanın adı verilen denilerin de ustaları Türklerdir. Bu devirde Macaristanda Sahtiyan ve kaytancılık sanatı (Pecs) = Peyç bavalisinde çok ilerlemişti. Türk ve Macar mektupları böyle şeylerden binlerce defa bahseder. Bu toplumsal münasebetlerin en enteresan noktası Türklerin Macar kadınlarıyla ne kadar şovâleresk münasebetler peyda ettiklerine dair dikkat nazaram çeken birçok vesikalar mevcuttur. Meselâ: 1577 de Türkler bir asilzade kadını yakaladılar fakat, bunun Frangepan'ın karısı olduğu anlaşılınca ona müzeyyen elbiseler verdiler ve gereken adamların refakatinde vatanına gönderdiler. (Bu hadiseyi bizzat, Buda paşası Mustafa Paşa Hersek Reisî Ernö ye yazıyor.

Diğer bir misal: 1621 de Forgaç Marya kızının yanına Kapuvar'a gitmek istedi. Türk topraklarından geçmek suretile seyahat etmek ge-

YİNE BİR AKŞAM ÜSTÜ

Düşünmeğe dalacağım
Önümde göremediğim büstü;
Titreşen yapraklardan belki ilham alacağım
Yine bir akşam üstü.

Yine bir akşam üstü,
Muhakkak ki anacağım şu geçmiyen anları,
O zaman benliğim düşünecek
Önümden geçenlerle, arkamda kalanları...

Yine bir gün gelecek,
Ben de gülümsiyeceğim,
Zaman zaman ışık oleyecek
- Gökten yer'e - MEHTAP adlı çiçeğim
Yine bir akşam üstü.

O zaman soracağım O'na:
- Hani, bu an, ne zaman değişecek?
Yavaşça fısıldayacak bana:
- Yine bir akşam üstü,
Yine bir akşam üstü...

SADI CUMBUL

rekiyordu. Sağ salım Kapuvar şehrine eriştiği zaman Türklerden hiç bir zarar gelmemiş hafta Estergom'da Türklerin yardımlarına mazhar olmuştu. Bu bayan hadiseyi şu şekilde nakletmektedir: Bizzat Türkler arabamı sallara nakletmek suretile Tuna'yı geçirttiler ve şehre gelindiği zaman yanlarında misafir kalmamı rica ettiler. Bundan başka Forgaç Marya seyahat ettiği müddetçe onun yanına yardımcı arkadaşlar verdiler ve hangi köylerde veba hastalığı olduğunu da söylediler.

Sanat Eserinde Şekil

Prof. Sünt Kemal Yetkin

Sanat alanında, sanat eserinin özü olan şekilden, yani organik yapıdan müstakil bir ifade yoktur. Bir sanat eseri, incelenmek, unsurlarına ayrılıp yeniden birleştirilmek suretile bize ruhunu, manasını verdiği gibi o eseri yaratan insanın sanatkâr şahsiyetini de tanıtır.

Bir Rafaello'nun şahsiyeti, şekilleri ve renkleri görme ve onları fırça ile ifade etme tarzıdır. Bu şahsiyet, eserin kompozisyonunda, tiplerin karakterinde, kumaşların dalgalanışındadır.

Sanat eserlerini hiçbir tesir altında kalmadan anlamamız için, hayatların hususiliklerinden çıkmak, bütün insanlar arasında paylaşılmış olan menfaat ve ihtirasların kaynaştığı dünyadan uzaklaşmak ve içinde şekillerin gerçekleştiği ve yaşadığı dünyaya kapanmak lâzımdır. Çünkü "sanat eserini taşıyan zaman onu prensibinde tarif etmedği gibi şeklinin hususiliğinde de tarif etmez. Sanatkâr zamanının tarihi olmıyan bir zaman böl-

gesinde yaşamaktadır."

Sanatın sırrına ermek istiyorsak yalnız sanat eserinin şekli üzerinde durmak ve o şekli, yaratıcısının o bir eserleri ve başka sanatkâr nesillerin eserleriyle kıyaslamak lâzımdır.

Sanat eserlerinin üzerindeki incelemeler bu şekillerin organik birer bütün olduğunu, şeklin hayatına iştirak eden unsurların, yani şekillerin, çizgilerin, ışık ve gölgenin ve bunlardan husule gelen parçaların ancak bütün içinde bir mana aldığını bize açıkça gösteriyor.

Sanatta yalnız şekil vardır ve şekil ifadesini kendinde taşımaktadır. Kısacası estetikçi için, estetiğe dayanmak zorunda olan sanat tarihçisi için, sanat eserlerini birer "obje" olarak dikkate almak zarureti vardır. Bir sanat eseri "kendisini tanımlayan ve şartlarını veren bir yapı denkleminin varlığı" ile sanat eseridir. Sanat alanında hedef o yapıyı anlamaktır.

- Sanat meseleleri - nden

Beni kanadlarında
gağasında uçuran
bir kuş tanıdım.

Sulh ve sükûn içre
bir gecenin seherinde.

Bulutlar oynasır avucumda,
Güneşle Ay öpüşür
baş ucumda.

Yıldız akar iz bırakır.
Iz silinir ağır... ağır...

Saçtan ve ışıktan bir yüz güler.

Bir el uzanır göğü böler
Bir el ki uzanır kardeşçesine

|| RÜYA ||

Sulh ve sükûn içre feza
Elvedâ yer cennetine
Elvedâ arza.

Bulutlarda pazar kurulur.
Ay ışığından, yıldız ışığından
sevgililer verilir
dönmemesine

Güzeller tele dokunur
Mezat başlar. Şarkılar okunur.

Huzur ve sükûn fashından
naameler yazılır
huzmeler üstüne.

Ne ekmek derdi.
Ne gam, ne tasa,
Bir RÜYA Kİ gördüğüm
Sevinçle anlatırdım:
"Hayırdır inşallah"
diyen olsa.

Hamid Salih ASYALI

Ziraat İşletmeleri ;

Ekonomi bakımından küçük, orta ve büyük işletmelere bir bakış

Yazan : SABRİ DİL

Bu gün " Çiftçiyi topraklandırma kanunu'nun" yürürlükte bulunması dolayısıyla arazi reformuna başlanmıştır. Bizden evvel bir çok Avrupa memleketleri bu işi yapmıştır. Her memleketin kendine mahsu bir ziraî bünyesi vardır. Bu bakımdan arazi mülkiyetlerinin reforma edilmişinde bir çok şeyler göz önünde bulundurulmakla beraber iktisadi düşüncelere fazla yer verilir.

İşte böyle bir düşünce ile ziraat işletmelerini ekonomik bir bakışla gözden geçirmek memleketimize faydalı olacak sanırım.

Ziraat işletmeleri büyüklükleri bakımından küçük, orta ve büyük olmak üzere üç kısma ayrılırlar. Bu işletmelerden birinin adını ve işletme bünyesini alabilmesi için muayyen bir yüz ölçüsü büyüklükte olması lazım değildir. Bu ayrılışlar, büyüklükten ziyade bir çok ekonomik tesirler altında kendini gösterir. Toprağa sarfedilen işin ve vesair sermaye masraflarının zaman zaman başka başka oluşlarından ileri gelmiştir.

Bu hal nüfus kesafetinin azlığı ve çokluğu ile sıkı alakalıdır. Meselâ, 1000 dönümlük bir işletme arazisi nüfus fazlalığı olan memleketlerde büyük bir işletme adını taşıdığı halde nüfus azlığı olan yerlerde orta işletme sayılır. Bu hale göre arazi işletmeleri her üç şekilde ayrı ayrı hususiyetler gösterirler.

Küçük işletme: Bunun çiflik sahibinin ve çocuklarının işlemeleri pek fark etmeyecektir. Böyle olmakla beraber çiftlik sahibi Bu üç nevi işletmeleri birbirleri karşılaştıracak olursak bazı neticeye varabiliriz.

Küçük işletmeler, çifçi işlerini kolayca kontrol eder az ve öz iş ve masrafla kesin bir şekilde:

Toprak Destanı

Bu vatan toprağı yuğrulmuş kanla,
Çalışkan köylüsü uyanır tanla,
Döğüşür yurd için şerefle, şanla..
Kanının hakkıdır onun bu toprak.

Türkiye, Türkiye, ey şanlı vatan !
Milyonca şehitdir altında yatan
Bahtiyardır bugün Ebedi Atan.
Köylü yurdun efendisi olacak!

Topraksız sürüye denir mi millet ?
Bu kanun köylüye verdi hürriyet,
Ağada, köylüde hep hüsnüniyyet.
Elele verince dağlar aşarız!

Ekeriz hep kendi toprağımız,
Som ipek yaparız yaprağımızı,
Yükseltip göklere bayrağımızı,
Altında daima mesut yaşarız!

Atadan yadigâr millete ancak:
Şu kanlı toprakla, bu şanlı sancak
Kanınla aldığın bu ezeli hak
İşte sana bu kanunla verildi.

Nasıl nur verirse karanlığa ay
Bu kanunu bir ebedi müjde say ;
Çünkü üç yüz yıldır paslanan bu yay
Millî Şefin kollarında gerildi

Sait Toraman

dan maksat, çifçi kendisi ve çoluğu çocuğu ile beraber çalışarak işletmesini yürütür. Bazan dışardan pek az hallerde yardımcı alır. bu suretle işletilen araziye taşıdığı iktisadi özellik dolayısıyla küçük işletme denilmiştir.

Orta işletmeler: Bu gibi işletmelerde çifçi bizzat idareci bir durumdadır. Daima işletmeyi kontrol edebilir yalnız çok mühim işlerin başarılmasında işçi ile birlikte çalışmak zorundadır. pek az bir farkla küçük işletme masraflarını çoğaltmaktadır.

Büyük işletmelere gelince: İşletmeyi çiftçi kendisi ve aile efrddi kontrol etmekle ödevlidir. Bu yüzden kendileri dir. Bu yüzden kendileri çalışamazlar. Çünkü büyük işletmelerde dışardan yüzlerce yardımcı işçi çalıştırılacaktır. Daha bir çok memur vs. işletmede bulundurulacaktır. Bu yüzden idare işi elbette büyük bir önem gösterecektir; esasen bu gibi işletmeler-

hareket ader. Kendisi gibi aile fertleri de işlerini her bakımdan takibeder. Bütün iş nevelerini hilesiz olarak yapmak çifcinin ve aile ferdlerinin kendi menfaatları icabıdır. Bu vasıfdaki köylü gerek tarla ziraatında, gerekse, hayvan yetiştirmek bakımlarından diğer işletmelerden üstündür. Özet olarak diyebilirizki, çifçi her hangi iş kuvvetini ihtiyaca uygun bir halde ayarlayabilmek imkanına sahiptir. İş miktarı belli olduğundan az ve ya çok çalışmak kendi elindedir. Kışın ve diğer boş zamanlarında aletlerini tamir ederek gerek aletlerini gerek boş vakitlerini bu suretle değerlendirilmiş olur.

Orta Anadolumuzda bir çok köy ve kasabalardaki çifçilerin zin durumları böyledir.

Orta işletmelerde ise, çifçi dışardan bir çok amele kiraladığı ve iş aletlerini ona göre hazırlamak zorunda olduğundan dolayı kendi iş yapma kudreti kadar şüphesiz istifade edemeyecektir, Çifçi kendisi ve aile ferdleri iş miktarının tükümesinden ötürü çalışmayacaklarından

yavaş yavaş işletmedeki ihtimam azalmış bulunacağından verim tabiatile düşecektir.

Böyle işletmelerde çifçi iş taksimine uğramak gibi bir durum karşısında kaldığından ancak kendisine kontrol vazitesi düşer. Küçük işletmelere nazaran işler teknik vasıtalarla yapıldığından göstergesizdir. Sermayeden istifade küçük işletmelerden daha iyidir. Yalnız küçük işletmenin yaptığı alış - verilere göre daha az istifadelidir. Orta işletmeler ve küçük işletmeler tekrar kapital eklemek ve işletmek kabiliyetinden uzaktırlar. Ancak bu işletmeler aralarında yapacakları anlaşmalara göre yapacakları birlik lerle ortaya çıkan Eksiklikleri tamamlayabilirler, Yani kendi ihtiyaçlarından ve işletmenin pek zararına olmayan kısımları kaldırmak ve yerlerine müşterek iş görebilecek kısımlar ilâve ederek yapılabilir.

Büyük işletmeler: bu işletme bünyeleri dolayısıyla yatırılmış yani işletmeye tahsis olunmuş muntelif sermayeleri değerlendirmek için çok elverişlidirler. Bundan başka alet v.s sermaye mas-

rafları da azdır.

Meselâ, 10 hektarlık bir işletme için lâzım olan alet 100 hektarlık bir erazide 10 misli fazla olması lâzım gelmez. Bundan başka malzeme alması, erazinin islah masrafları bu nisbette daha iktisadi bir şekilde yapılır. Büyük işletmelerde en ziyade önemle durulması gereken bir nokta amele ve iş kudretlerinden istifade tam değildir. Asıl gelecek zarar da bu yabancı iş kudretinden ileri gelir. Bu işletmelerden başka bir çok irili ufaklı köylü işletme tipleri vardır. Bu işletmeler ziraatte ileri geçmiş memleketlerde istifadeli bir şekilde devam edegelmektedir.

Memleketimizde köylü işletmeleri aşağı yukarı şu şekildedir: Bir çift öküzle yakılacak işin miktarı enaz 40 - 60 dönümdür. Her reñberin elinde az veya çok arazi bulunmaktadır. Hiç arazisi olmayan da pek çoktur. Elinde az arazisi bulunanlar ortaklama veya kiralama ile geligüzel reñberlik yapmaktadırlar.

Memleketimizde adı geçen işletmelerin her

EVLİLİK

Gözüme başka görünüyor her şey,

Karım olalıberi.

Artık eskisinden daha yakın bana

Bu asma çardaklı ev,

Bu karşı bahçedeki koruluk,

Bu kedi daha sevimli,

Daha rahat bu koltuk.

üçünün de faydalı olacağı yerler vardır. Bu vesile ile şunu da söyleyebilirim ki bizim köylümüz herhangi işletme olursa olsun o toprağına bağlıdır. Bir Amerika çiftçisi bizim çiftçimize hiç benzemez, Amerika çiftçisi, arâiye para kazanmak için bir gelir kaynağı bilir, onun ziraat işletmesi sıf para kazanmak için kurulmuştur. O kendini toprağına bağlamaz, bir müddet topraktan para kazanmadığı zaman derhal toprağı terkeder, başka bir iş yaparak toprağı dönmaz. Yahut ta işsiz bir proleterya olmak için toprağı terkeder.

Halbuki, bizim çiftimiz ziraat buhranının çok olduğu zamanlarda bile büyük bir inanla çittine çubuğına ve gprzbeğı gibi sevdiği toprağına bağlı olduğunu göstermiştir. İşte bu sebeptendir ki köylü devletin en sağlam temelidir. Türk köylüsü, toprağına ölse de terkeder; onu hilesiz işler onun için toprak herşeyin üstündedir. O döğüşürse toprak için, vatan için döğüşür. Hem de nasıl!

SABRİ DİL

TEVFİK FİKRET VE ALTI ŞİİRİ

Yazan E. Erkmön

Tevfik Fikrete edebiyat tarihimizde özel bir yer sağılayan eserleri arasında iki «âveng» serisi ayrı bir önem taşır: «Âveng-i Şuhûr,»; «Âveng-i Tesâvir,». Birinci seride yılm on iki ayını, kendi görüş ve duyularıyla, on iki manzumede tasvir eden şair, ikincisinde, çeşitli yönlerden edebiyatımızın birer otorite olarak tanıdığı altı sanatçısını, şahsiyet çerçeveleri içinde tanıtmaya çalışır: Fuzuli, Cenap, Nedim, Üstad Ekrem, Nef'i ve Hâmid,

«Âveng-i Şuhûr,» (ayların salkımı) yazıldığı gündenberi muhtelif vesilelerle ele alındığı halde «Tasvirler,» i nedense ciddi bir inceleme konusu olmamıştır. Tabiat olaylarının insan üzerindeki izlerini sanatçı duyusu ile ifadelendirmek, şiir alanında ileri atılmış bir adım idi. Tabiatı, şiir konusu olarak ele almayan Tanzimattan sonra, mevsimlerin bu şekilde şiirleştirilmesi sanatçının gökten yere inmeğe başladığını müjdeliyen bir hareket sayılırdı. Ancak Fikret başta olmak üzere, diğer bu çağ sanatçılarının tasvir ettikleri tabiat, ya kendi hayallerinin yarattığı ve yahut resim ve kitaplardan alınma sn'i bir tabiat olarak kaldı. Ser-

FUZÜLİ

Gözünde şule - nâma mihr-i âteşini Irak
Bakışlarında hüveyda hazin bir istiğrak,
Dehâya nosiye-i sâfı merkez-i işrak,
Soluk dudakları pürlerziş-i sürudu firak..

CENAP

Bir semâpâre-i nevvide ki her çeşm-i şuhût
Göremez, görse de idrak edemez fûshatını

NEDİM

Çiçekle nim bozulmuş rakik bir sima,
Rakik u hande-belep bir dehân-ı istihza.

ÜSTAD EKREM:

Bülend nâsiye, simâ-yı zivekaar-ı dehâ;
Güzide heykel-i ruhul edep.. . . .

NEF'İ

İr yoğız çehre, çatılmış iki hançer kaşlar;
Yine honçer gibi keskin iki manalı nazar

HÂMİT :

Açık bir cephe, munis bir nazar, bir fitret-i mahrem.

vetifünun'dan sonra yazılan bu çeşit eserler de, içinde yaşadığımız tabiat realitesinin insan üzerindeki izlenimlerinin içten gelen bir ifadesi değil. Okul çocuklarına tabiatı duyurmak arzusunun doğan bir zorlamayı mahsulüdür. Bunun içindir ki Fikretin bu neviden eserleri son zamanlara kadar ancak bir öğretim aracı olarak okul kitaplarında yer almıştır. «Âveng-i Tesâvir,» (tasvirler- salkımı) gelince, bu altı manzume, gerek şekil ve ruh, gerekse nevi özelliği bakımından bugüne kadar değerinden hiçbir şey kaybetmemiştir. Önce şunu işaret edelim ki bu tasvirler, Fikret'in Servetifünun ailesine katılarak asil şahsiyetini bulduğu ilk yıllarda kaleme alın-

mıştır. Bu bakımdan dış etkilerin şair üzerindeki olumsuz izlerinin henüz hissedilmediği bir zamanın mahsulüdür.

Fikret, diğer bütün şiirlerinde görüldüğü gibi, göz imgelemi (muhavyile) daha geniş bir sanatçıdır. En hisli şiirlerinde bile açık olmayı ön plana aldıktan başka konuyu, okuyucuların gözlerinde bir tablo halinde canlandırarak tesirli olmağa çalışır. Göze göstererek kalbe hitabeden bir sanatçı tipi. Bunda şairin ressam oluşu ne kadar etken (âmil) ise nazımın dış araçlarına hâkimiyeti de kendisini başarıya götüren bir rehber olmuştur.

Tasvir kadrosu, üçü zamandaşları (Cenap - Üstad Ekrem - Hâmid), Diğer üçüde edebiyat tarihine mal olmuş sanatkâtlar (Fuzûli, Nedim, Nef'i) olmak üzere altı kişiden ibarettir. Fikret, bu altı sanatkârı kendi şahsiyet havaları içinde tanımlamağa çalışır. Daha doğrusu bu sanatçılardan duyduğu heyecanları, öz sanat potasında yoğurarak değil, önce mânevi çehrelerini tarif ve tavsif, sonra da şekil özelliklerini taklit ederek tanıtmak amacını güder. Vezin, şekil, kelime ve terkipler, hattâ nazım üslubu bakımından o kadar aslına yakın olanları vardır ki, bunların kime ait olduğu önceden bilinmeden okunsa bile, asil sanatçıları hakkında okuyucuya kolayca bir fikir verebilir. Meselâ Cenabı, bir sonenon 14 mısraında dile getirirken, şiir orijinalitesinin ayrılmaz bir lâzımı olan terkiplerin musikisinden faydala-

nr. "Nef'i,, de, yine kelime ve terkiplerin tunc sesi ve bu seslerden çıkan uyumun komkozisyonu şairin epik simasını gözümüzde canlandırır. "Üstad Ekrem,, de tebessümün çağrışımını yapacak tek kelime bulunmadığı halde «Nedim'in» her sözü süzülmuş bir kahkahadır.

Bazan, eda bakımından gösterilen yakınlık, onları tasvir ettiği parçalar arasına, aynı havayı bozmamak şartıyla şiirlerinden mısralar karıştırmaya kadar varır.

Fuzu'iyi anlatırken şairin:

"İşim kara gece tâ subh nâle vü feryat,, mısraı yerine, hiç olmazsa aynı güzellikte başka bir mısra koyarak beyti şu şekilde tamamlar:

Bütün emelleri gönlünden eylemiş ib'ad

«Ne verseler ana şakir, ne kılsalar ana şad»

Nedim'in zevk âlemlerindeki hayatını anlatmak için:

Eder kıyafeti âzâde bir mizaç ikrar
mısraını şairin :

"Kemer güsiste, perakende küşe-i destar,, mısraile beyitlendirir. Yine Nedim, "Ortasında fikr-i hayatın boğulduğu,, bir mecliste

"Çeküp visadeyi kılmış külâh-ı küşeyi ham,, tavrile oturur.

Bu altı şiirin eskilere ait olanları, zamandaşlarına ait olanlarından daha kuvvetli ve daha sanatkârcıdır. Şahsiyetlerini yakından tanıdığı arkadaşlarını anlattığı üç parça saygı ve sevgisinin ötekiler ise hayranlığının mahsulü gibi görünür.

Herhalde Tefvik Fikret, bu altı şiirle, edebiyatımıza yeni bir tarz getirmiş ve bu tarzın en başarı gösteren üstadı olarak kalmıştır.

"Âveng-i tesâvir,,in bütünü çevresindeki bu genel izahtan sonra, şiirlerin portre kısmını olsun gözden geçirelim.

☆

Gözünde şulenüma mihr-i âteşin-i Irak,
Bakışlarında hüveyda hazin bir istiğrak.
Dehayâ nasiye-i sâfi merkez-i işrak,
Soluk dudakları pürlerziş-i sürûd-ı firak
Bu dört mısra Fikret'in sanat madedine as-
tığı "Fuzulî tablosu,,dır.

Bu tabloyu dikkatle temaşa edenler, hararetli Irak güneşinin gözlerinde alev alev yandığını ve bakışlarında hazin bir dalğınlığın izlerini sezeceklerdir. Temiz bir alın, parlak bir dehâ âlâmeti olarak parlamakta, soluk dudaklar ayrılık nağmelerile titremektedir.

İşte Fikret, Fuzulî'ye tahsis ettiği, herbiri altı-
şar mısralık altı kıt'anın «müsedes»in ilkinde bu
tabloyu çiziyor. Kitanın son beytinde:

Eserlerinde bu sevdalı çehredir zâhir

Bu çehre bence Fuzulî'ye pek münasıptır.

Dememiş de olsaydı biz, bu çehreyi tanımak-
ta güçlük çekmiyecektik. Zira bu çehre, keder
ve sevgi çehresi; seven, fakat sevgilisi dert ve
musibet olan bir vücudun çehresi; hayatında gö-
nül şenliği ve neşe tanımayan bir münzevinin
çehresidir. Bu da, kimsesizlik, elem ve ızdırabı
sevgili bir evlât gibi bağrına basmış olan Fuzû-
liden başka kime âid olabilir?

☆

Cenabın şahsiyetini bir sonede canlandırır.
Diğer beş şairin (portrelerini başarı ile çizdiği
halde, nedense Cenab için buna lüzum görme-
miş, Servetifünunun «orijinal buluş» ve «tahassüs
yeniliği» ne düşkün bu Avrupalı şairini «An-ı se-
menfam, çehre-i girye-nikab, sinei ârâm v.s.» gi-
bi kendisinin çok kullandığı tamlamaların havası
içinde tasvir etmeğe çalışmıştı.

«Ruhi kabiliyeti, şairliğe nüfuza» şart koş-
tuktan sonra

«Yazamam yoksa Cenab'ın sana mahiyetini»
diyerek, onu anlatamamış olmaktan doğan sor-
umluluğu okuyucularına yükletir. Bununla sanat
eserlerinin duyulabilmesi için okuyanın da peşin
ruhi bir hazırlığa mecbur olduğuna işaret etmek
istemiştir ki, Fikret'in sanat anlayışının bir cep-
hesini göstermesi bakımından önemlidir.

Yoksa, diyor Fikret:

Bir semâpare-i nevdide ki her çeşm-i şuhut
Göremez, görse de idrâk edemez füşhatını

☆

Fikret, Recai Zade Ekrem'e tahsis ettiği üçer
mısralık 8 kıt'adan ibaret şiirinde şekil özelliği
gütmek istememiştir. Üstad'ına karşı duyduğu
derin saygı ve öğrencilik borcunun bir ifade-
si olan manzume

Bülend nâsiye, simay-ı zivekar-ı dehâ,
Güzide heykel-i ruhul edep....

in birızdırıp ağıttır. Bu yüzde, evlatlarının ölü-
mü karşısında sonsuz acı duyan Baba'nın tesel-
lisiz elemeleri okunur. Fikretin satırlarında bu a-
cılar şairane bir mübalâğa ve ince bir hayal tül-
lü arkasında tasvir edilmiştir. Recai zade Ekrem
uzun yıllar süren mücadele ve öğretmenlik hayatının
biricik tesellisini zaferinin timsali olan Fikretin şu
satırlarında bulur:

Yaşar gıda-yı kemalile bir cihan-ı şebap;
Kemal-ı sıytını teyid içinse kâfidir
Şebaba vardığı ders-i edep Kitabında.

[Devam edecek]

Ayın iyilikleri

Yazan : Charles Baudellaire

Çeviren: Lâtif Poyraz

Adana Erkek Lisesi Fr. Öğretmeni

Hevesin tâ kendisi olan Ay, sen beşiğinde u-
yurken pencereden baktı ve kendi kendine: «bu
çocuk benim hoşuma gidiyor.» dedi.

Ve o, bulutlardan yapılmış merdivenini zara-
fetle indi ve gürültüsüzce pencere camlarından
süzüldü. Sonra bir annenin tatlı şefkatile Senin
üzerine uzandı ve renklerini senin çehrene bıraktı
Ve ondan senin gözbebeklerin yeşil ve yanak-
ların şayanı hayret surette solgun kaldılar. senin
gözlerin bu ziyaretçiyi derin derin seyrederken
bu kadar acayip bir şekilde büyüdüler. Ve o,
seni o kadar şefkatilde boğazından sıktı ki, sana
ondan ebediyen ağlamak arzusu kaldı.

Bununla beraber, yayılan neşesile, Ay bütün
odayı fosforlu bir atmosfer, ziyadar bir zehir gi-
bi dolduruyordu; ve bütün bu canlı ışık şöyle
düşünüyor ve şöyle diyordu: «Sen benim puse-
min ebedi surette esiri olacaksın. Sen benim tar-
zimda güzel olacaksın Sen benim sevdiğim ve
beni seven şeyi seveceksin; suyu, bulutları, ses-
sizliği ve geceyi, vâsi ve yeşil denizi, şekilsiz ve

çok şekilli suyu; bulunmayacağı yeri, tanımay-
cağın aşığı; çirkin çiçekleri; hezeyan ettiren k.-
kuları; piyanolar üzerinde kendinden geçen, ka-
lın ve tatlı bir sesle kadınlar gibi inliyen kediler
seveceksin.

«Ve seni benim âşıklarım sevecek benim
nedimelerim senin etrafında pervaneler gibi dö-
necek. Sen benim gece ziyaretlerinde kendileri-
nin de boğazlarını sıktığım yeşilli adamların; de-
nizi vâsi, gürültülü ve yeşil denizi, şekilsiz ve
çok şekilli suyu, bulunmadıkları yeri, tanımadık-
ları kadını, meçhul bir dinin buhurdanlıklarına
benziyen musibetli çiçekleri; iradeyi bulandıran
kokuları ve deliklerinin timsali olan, vahşi ve
şehvetli hayvanları seven adamların kraliçesi o-
lacaksın!»

Ey melun aziz şımarık çocuk; işte bunun için
ben, senin her şeyinde bütün gelgeç heveslilerin
o korkunç ilâhesinin, o uğursuz analığının, o ze-
hirleyici süt annesinin aksini artırarak, şimdi se-
nin ayaklarına kapanyorum.

Fakirlerin gözleri

Ahl bugün ne için sizden nefret ettiğimi bil-
mek istiyorsunuz. Şüphesiz onu sizin anlamanız
benim onu size izah etmemden daha zor olacaktı-
r; çünkü, zannederim, siz kadın hulûl edilemez-
liğinin tesadüf edilebilen en güzel misalisiniz.

Biz beraber, bana kısa gelen, uzun bir gün
geçirmiştik. Bütün düşüncelerimizin her ikimiz i-
çin müşterek olacağını ve ruhlarmızın bundan
böyle tek bir ruh olacağını birbirimize iyice vâ-
detmiştik; esasen bu hiçbir orijinallığı olmayan
bir hülya, öyle ki, bütün insanlar tarafından ta-
hayyül edilmiş, hiçbiri tarafından tahakkuk etti-
rilememiştir.

Akşam, biraz yağmur, henüz siva kırıntılarile
dolu ve daha şimdiden, debdebe ile, henüz bit-
memiş haşmetlerini gösteren ve yeni bir bulvarın
köşesini teşkil eden bir kahvenin önünde otur-
mak istediniz. Kahve bütün şaşaasile parlıyordu.
Hele havagazi, bir başlangıcın bütün şiddetini
işhar ediyor, ve bütün kuvvetile; beyazlığıla kör
edici duvarları, aynaların göz kamaştırıcı satıh-
larını, bağetlerin ve kornişlerin yıldızlarını, yu-
larli köpekler tarafından sürüklenen tombul ya-

naklı uşakları, yumruklarının üzerine tünemiş şa-
hine gülen asil kadınları, başlarının üzerinde
meyveler, çörekler, av etleri taşıyan perileri ve
mabudeleri; gergin kollarile, nefis içkilerin küçük
destilerini, yahut [karışık dondurmaların iki renkli]
menşurlarını uzatan Hebe'ler ve Ganmede'leri, o-
burluğun hizmetinde çalışan bütün tarih ve mito-
lojiyi aydınlatıyordu.

Tam bizim önümüzde, şosenin üzerinde, kırk
yaşlarında, yorgun yüzlü, kırçıl sakallı, bir elile
bir çocuk tutan ve diğer kolunun üzerinde yürü-
yemeyecek kadar zayıf bir mahlûk taşıyan bir a-
damcağız dikilmişti. O, âdâlık hizmeti görüyor
ve çocuklarına akşam havası aldırıyordu. Hepsî
paçavralara bürünmüşlerdi. Bu üç sima fevkalâde
ciddî idi. Bu altı göz; yeni kahveyi müsavi bir
hayranlıkla, fakat yaşlarına göre muhtelif ufak
farklarla sabit bir nazarla temaşa ediyorlardı.

Babanın gözleri şöyle diyordu «Ne kadar
güzel! ne kadar güzell insanın zavallı dünyanın
bütün altınları bu duvarın üzerine taşınmış diye-
cağı geliyor.» Küçük çocuğun gözleri: «Oh ne
güzel! ne güzell fakat bu, ancak bizim gibi olma-
yan kimselerin girebileceği bir ev.» diyordu. Em

(Devamı arka sahifede)

küçüğünün gözlerine gelince, onlar, derin ve manasız bir neşeden başka bir şey ifade edemeyecek kadar sihirlenmişlerdi.

Şarkıcılar zevkin ruhu iyileştirdiğini ve kalbi yumuşattığını söylerler. Bana nispeten o gece şarkı haklı idi. Ben, bu göz ailesi tarafından yalnız rikkate gelmiş değil, fakat susuzluğumuzdan daha büyük olan sürahilerimizden ve bardaklarımızdan utanıyordum

Aziz sevgili; siz bana: « Han kapıları gibi açık gözlerle şu insanlara tahammül edemiyorum. Kahve sahibinden onları buradan uzaklaştırmasını rica edemez misiniz? » dediğiniz vakit ben narzarlanımı, içinde düşüncemi okumak için, sizinkilere çeviriyor; hevesin ikamet ettiği ve Aydan ilham alan, o kadar güzel, o kadar acayip tatlı gözlerinize, yeşil gözlerinize dalyordum.

Anlaşmak o kadar zordur, aziz meleğim, ve düşünce o kadar gayri saridir, hattâ sevişen kimseler arasında bile!

Çeviren: Câtî Poyraz

Madran

- Ayrılık gecesi okumuştum -

Eğilmek bilmiyen başını MADRAN
Göklere kaldıran bu meçhul, kimdir?
Ey güzel dağ beni senden ayıran
Eir düşman değil ce dost bildiğimdir.

Kalbimin en yüksek penceresinden
Bakıyorum.. seni yıldızlar bekler,
Nerde diz vuranlar rüzgâr sesinden
O sarı zeybekler, sarı zey ekler.

Güzel dağlar gördüm yurdum içinde
Onlardan çok güzel çana yakınsın.
Neme lazım benim Tibe'te, Çinde
Madran gölüm gibi bana yakınsın.

Bir yıldız akacak yarın, o bir gün
Utkundan Torosa sessizce Madran
Yıllarca burcunda sönmüş gördüğün
O yıldız yanıyor bu gece Madran

Sabri Dil

A N N E

Anne, bazan, erir gözünde gözüm,
Kalbimi titretir bir endişe:
Her geçen gün saçında bir akıtır;
Her geçen yıl elinde bir raşe

Fevzi Muşip

Dalga Dalga

Arif Nihat ASYA

Sağımızda Toroslar dalga dalga, solumuzda Akdeniz dalga dalga, yolda otomobilin yaylanışıyla biz dalga dalga Mersinden Alataya gidiyoruz. Arkamızda toz bulutları duman duman tüterken boşlukta düşüncelerimiz bir yandan dağlara, bir yandan dalgalara açılıyor kanat kanat, dalga dalga.

Bıraksalar şu, kıyıda yıkanan, yaşından ve cinsiyetinden habersiz kıza üç incir yaprağı armağan edecektim; bırakmadılar.

«Girindez» köprüsünün hörgücüne bir mahfe kurup Torosların kervanına katılacaktım; bırakmadılar.

Şu dalların tozunu nefesimle üfliyecektim; şu sıtmalı fidanları elimle suluyacak, fidanların duasını alacaktım. Fundaları söküp yerine gümüş ekecek, altın biçecektim; bırakmadılar, bırakmadılar.

«Tece» köyü izin verse şu fildişi minareyi biblo diye evime götürecektim.

Bıraksalar şehirde kulüp yaptıracağıma köyde kulübe yaptırarak, dua alacaktım; bırakmadılar. Okul yaptırmanın sevabı bana dünyada da ahrette de yetecekti; fazlasını fazla bulacaktım.

Belki bir basamak daha yükselemyecek, fakat memleketin ve halkın duasını alacaktım.

Şu höyüğün üstüne otağımı kurup Oğuzların, Metelerin sesiyle emirler verecektim: Türkçe söyleyecek, Türkçe dövecek, Türkçe sevecektim.

Bıraksalar bir yaralı çamın yarasını elimle saracaktım, bırakmadılar

Daha neler yapacaktım; fakat bırakmadılar, bırakmadılar.

Bıraksalar şehre böyle eli boş dönmiyecektim: kervanına çam kokuları yükliyecek; Mersin, Tarsus, Adana kapılarında yüklerimi çözümlere deva, hastalara şifa dağıtacağım.

Çukurova göklerinde ilk yıldızlar parlamaya başladı. Sağımızda Akdeniz dalga dalga, solumuzda Toroslar dalga dalga, yolda otomobilin yaylanışıyla biz dalga dalga. Alata'dan Mersine dönüyoruz: arkamızda toz bulutları duman duman tüterken boşlukta düşüncelerimiz bir yandan Midilliye, Limniye; bir yandan Cabere, Halebe doğru açılıyor kanat kanat, dalga dalga.

Adana Bilmeceleri

Yakın zamanlara kadar Adanada komşu kadınlar akşam namazından sonra bir eve toplanırlar, bir taraftan kozalarını şiflerler, bir taraftan da hikâyeler, mâniler, metellerle hoşça vakit geçirirlerdi. (metel Adanada bilmece demektir)

Meteli sorana - yenir mi, içilir mi? uçar mı kaçar mı? canlı mı cansız mı? Burda var mı yok mu? gibi bulmacayı kolaylaştırıcı sorular sorarlar; o da bu suallere doğru cevaplar verir. Gene bulamazlarsa, bana bir memleket verin size söyleyim der. İçinden tuttuğu memleketin veya şehrin adı söyleninceye kadar kendisine verilememleketleri bir bir reddeder, istediği memleket - meselâ Ankara - kendisine verilince şöyle tekerlemelerle o meteli bilmiyenleri utandırır.

Bilmece, bildirmece, dil üstünde kaydırmaca Ya bunu bileceksin, ya bu gece öleceksin. Ankara gel yiyelim içelim, hoşmuradımıza geçelim

Bilenlerin ağzına tatlı tatlı şeker saçalım, Bilmiyenlerin ağzına acı acı biber saçalım. Sizin eşek, bizim eşek, tersi altına döşek, Sizin it, bizim it, git kuyruğunun dibini dit Sizin inek, bizim inek, tersi altına bir kalbur sinek

Sizin tazı, bizim tazı, git kuyruğunun dibini kazı. Sizin at, bizim at, git biraz tekmesini tat. Neydi, nüzdü, boynuz biberini kavur kuvur yeydi Kele bu karpuz değil miydi.

Böylece karşı taraf bu metellerden birini bilinceye kadar ilk söyleyen metellerine ve tekerlemelerine devam eder.

Şimdi Adana'da söylenilen başlıca metelleri gözden geçirelim: Bunların çoğu halk zekâsının incelikleri, buluş ve benzetmelerdeki tabiiyet bakımından büyük kıymet taşırlar.

Mâna bakımından olduğu kadar söz ve söyleniş bakımından da değerlileri vardır. Çok defa kafiyelidirler de.

1 — Ektim nohut - bitti söğüt
Yaprağı dut - kendi armut

(Pamuk kozası)

2 - Benim bir dağım var bir yanına kar yağar
bir yanına dolu yağar
(Pamuğu çiğidinden ayıran çırçır fabrikası)

3 — Metel başını bağladı
Döne döne ağladı.

(Mavra)

4 — Helindedir helinde

Etekleri belinde,
Gece gündüz yol çeker,
Yerindedir yerinde.

(İrmak)

5 — İskidiryos izi yok
Koşar gider tozu yok.

(Gemi)

6 — Gidigidiver - git te şunu tutuver,
Ne tatlıca eti var - uçmaz da kanadı var.

(Balık)

7 — Alaca mezar - dünyayı gezer

(Göz)

8 — Halebidir halebi - içindedir dolabı,
Mermer oğlu yapamaz - kuyumcular dökemez

(Göz)

9 — Sarısı seftane benzer
Yazısı kurane benzer,
Vallahi ne şeftali
Ne zerdali.

(Altun lira)

10 — Yukarı kaldırdım yazıldı
Aşağı indirdim büzüldü.

(Şemsiye)

11 — Deptim tekerlendi - öptüm şekerlendi
Bal ile badem - ne güzel âdem

Kavun

12 — Değirmen tepe - dört yanı küpe
Altın ayakçık - gümüş süpürge
(Gök, yıldızlar, ay ve güneş)

13 — Hin çubuk - hin çubuk
Baş aşağı bin çubuk

(At kuyruğu)

14 — Yer altında gümüş tas

(Turp)

15 — Yer altında yaş çubuk

(Yılan)

16 — Yer altında kazan kaynar

(Karıncı)

17 — Fırıl fırıl fır çanak,
Fırıldasın bu çanak
Dağı, taşı dolaşsın,
Kırılmasın bu çanak;

(Gölge)

18 — Benim bir öküzüm var ki,
Bozu çöker
kırmızısı yatar, karası uçar
sarısı bir arada gezer.

(Kül, köz, duman, alev)

[Devam edecek]

Sabah oluversin haydi yola çıkalım

Sabah oluversin,
İlk vapur limana giriversin.
Soyunup dökünüversin aydınlıklar;
Süzülüp geçiversin bulutlar,
Kopimizi çalıversin postacı,
Ezanı bitiversin minarelerin.
Saklıyacağız ninnilerimizi,
Sütbeyaz vukularına bebeklerin.

ÂŞIK

Gözde yar, gönülde yar,
Hem bedbaht, hem bahtiyar;
Dolaşır diyar diyar;
Durmadan ağlar gider
Sönen ateş değil bu,
Ne dinlenme, ne vuku.
Vuslat köyüne doğru
Gözünü bağlar gider
Gök gönlünden dar gibi;
Ah eder rüzgâr gibi;
Erir gider kar gibi;
Engine çağlar gider

Irfan Baykal

Şehit baba ile yiğit oğlu arasında

— Şehit baba —

Bir rütbesiz yiğit erdim,
Yurt uğruna ölem. derdim,
Son rütbeye şanla erdim,
Nişan verdi, Atam, banal

— Yiğit oğlu —

Atatürk'ün izindeyiz,
İnönü'nün dizindeyiz!
Bugün her günden zindeyiz,
Sıra bizim şehit babal..

Haydi yola çıkalım deniz,
Gemiler hazır,
Dalgalar emrimizde!

Sıla içimizde, ufuklar gözlerimizde,
Yolumuzun üstünde bulutlar.
Günler güvertemizde misafir
Haydi yola çıkalım deniz,
Eize göre değil bu şehir..

Şükrü Enis Regü

BÜLBÜL

Bülbül ağladı gezdi
Öttü canından bezdi,
Üzdü kendini üzdü,
Göz yaşını silmedi.
İnandı taptı aşka,
Bir yuva yaptı aşka,
Sevmedi gülden başka,
Gayriye eğilmedi.
Baharla dile geldi,
Aşkından güle geldi,
Felek bahtını çeldi,
Gül kadrini bilmedi.

Cengiz Turhan

— Şehit baba —

Sesim uğuldar yellerde,
Kanım çağlıyor sellerde,
Şanım söylenir dillerde,
Şehit oğlu yiğit olur!

— Yiğit oğlu —

Vatan için aksın kanım,
Kurtulsun cennet vatanım,
Ben bu yurda armağanım,
Şehit oğlu şehit olur.

Said Toraman

Bir tenkit :

YÜCEL dergisinde çıkan bir yazıya cevap

Yücel dergisinin 106 nci sayısında hakkımda yazmış olduğunuz yazıyı aynen alıyorum:

« Seyhan vilâyetinin bir köyünde entari ile dolaşan 10 - 11 yaşında Hasan Turan isminde bir çocuğu köy enstitüsüne vırmışler. İki sene orada kaldıktan sonra talebeleri muayene eden genç doktor Hasan Turan'ı muayene edince kendisinde kalp kifayetsizliği bulmuş. Hasan Turan bir şey anlamadan enstitüden ayrılmış. Fakat içine öyle bir merak düşmüş ki kalp kifayetsizliği denilen hastalık hakkında birçok eser okumuş. Bunun sonunda ölüm olduğunu anlayınca aşağıdaki şiiri yazmış »

Soruyorum size. Sanat ve sanatkâr ne demektir? Sanatın, sanat olabilmesi için nelere ihtiyaç vardır? Gerçek sanatkâr deyince ne anlıyorsunuz?

Hüviyetinizi tanımiyorum. Fakat yazınızı okuyunca gıyaben de olsa hakkınızda bir kanaat edindim. Kendinizi pek gizlemişsiniz, bilmem neden?

Edebiyatımızın mübalâğadan, palavradan kurtarılıp bize yakışır bir mahiyet alabilmesi için nice edebiyatçılarımız bu uğurda emek sarfetmişlerdi. Sanatımızın ve sanatları yaratan fertlerin gerçekleştirilmesine inanarak cemiyetimiz adına gurur duyuyoruk.

Değerli arkadaş, gerçeklere uymıyan sanatın ve sanatkârın bugünkü yaşayışımızda ne derece düşük ve bayağı olduğunu takdir edebiliyor musunuz?

Cevap verin. Benim kalp kifayetsizliğine tutularak mektepten ayrıldığımı, sonra öleceğimi anlıyarak bu şiiri yazdığımı nereden öğrendiniz?

Bunu hangi delil ile isbat edebilirsiniz? Beni olduğumdan daha fazla küçültmek için sanatımı bana karşı silâh yerine kullanarak, « Nem olacak Tanrı benim » redifli şiirimi « Nem olacak Tanrı benim » şeklinde değiştiriyorsunuz. Sebep ne? Bunu size yakıştıramıyorum doğrusu..

Benim şiirim bir ölüm ilâhisi değildir. Mevzuunu kendi yaşayışımızdan da almış değilim. Bir yokluğun deyimi bazı kimseleri yaratıcı bir enerjiye, bazılarını da ölüme sürükleyebilir. Siz ölümü hatırıma getirmişsiniz bunda benim suçum ne?

« Entari ile dolaşan Hasan Turan » demekle kendinizce neyi kastetmiş oluyorsunuz? Bir köylü çocuğunun küçükken entari ile dolaşması bir bayağılık sayılabilir mi? Entari ile dolaşanlar kuş tüyü üzerinde yatanlardan az mı başarı göstermişlerdir? Bu milletin tarihine az mı şan kaydetmişlerdir? Sizin bu hareketinizi nankörlük olarak karşılam doğrusu.

Ömrünüzü ona vakfettiğiniz tül perdeli odanızın mermer duvarları arasından çıkın da etrafınıza bir bakın, neler göreceksiniz.. Tasvir etti-

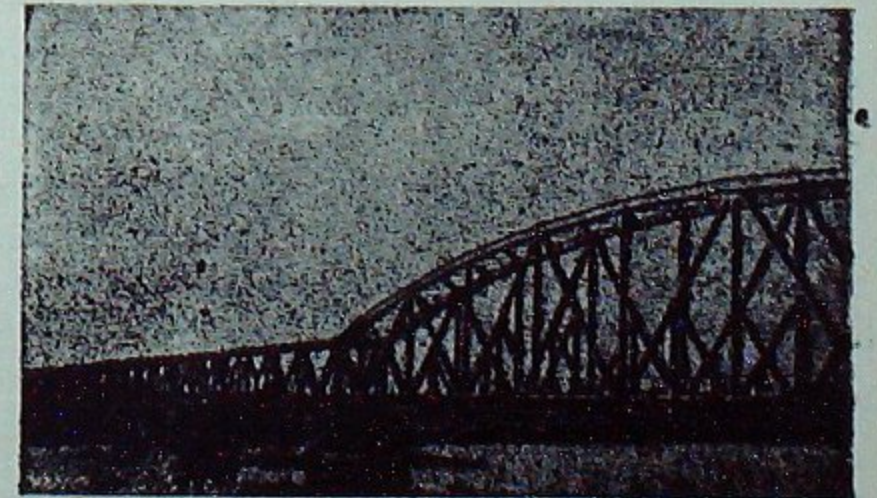
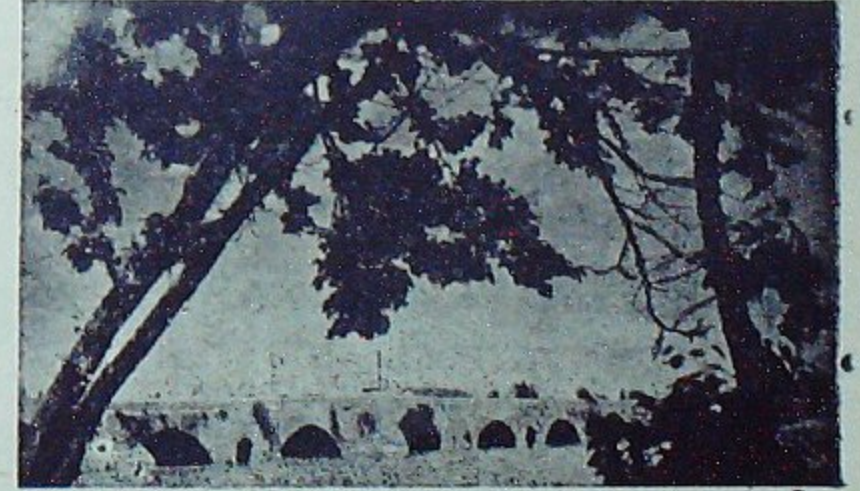
ğim züğürdede benzer daha nelerle karşılaşacaksınız.

Gördüğünü olduğu gibi söyleyen, duyduğunu açık bir şekilde anlatan kimseyi ölüme mahkûm bir hasta olarak kabul etmekle cemiyete hizmet mi etmiş olursunuz? Cemiyete hizmet etmek demek hakikatten uzaklaşmak mı demek?

Milletime lâik bir vatandaş olmak emeliyle cumhuriyetimizin yeni eserleri arasında en kıymetlisi sayılan müesseselerinden, Düziçi Köy Enstitüsünün dördüncü sınıfında okumakta olan bir öğrenciyim. Şunu da söyleyeyim ki karşımdaki kimse 10 - 11 yaşında bir çocuk değil, kendisine yönelen taarruzlara karşı hakkını müdafaa etmesini bilen 18 yaşında bir gençtir. Yani 18 yaşındaki bir köycüyle karşı karşıyasınız.

Yine soruyorum: Cemiyetimize cidden hizmet etmek istiyor musunuz? Millî gerçeklerimizden uzaklaşmayın.

Hasan Turan

Eski ve yeni köprülerimiz

Adı, daima Adana ile birlikte anılan merhum şair TALÂT MUTER'in neşredilmemiş bir gazeline okuyucularımıza sunuyoruz.

GAZEL

Füzunter etmede içdikçe âb-û-tabınızı,
Aceb şafakla mı mezcetdiniz şarabınızı ?
Ne rengi gaazei fıtratdır eyleyen tezyin,
Tabiate o şerefler veren hicâbınızı !
Doğup hilâl-i şafak-pûş eder sizi tezkîr,
Çıkıp sehâb-ı seher andırır nikabınızı.
Kılar nevâ-yi mezahir sükûtunu telkin,
Sükûtden duyarım tatlı bir hitabınızı!
O müşfikaane derûnunda hangi zâlim bir,
Bu rûtbe dâvet eder benden içtinabınızı?
Sevad-ı kâkûlünüz mâ, nedir o nur-u siyah?
Zalâm-ı gamda bıraktı bu dilharâbınızı!

Hasan Talât Muter

Eserler arasında :

Hâfız Divanı tercümesi dolayısıyla

Türk Edebiyatı, İstanbul Üniversitesi doçentlerinden Abdülbaki Gölpınarlı'nın kalemile dünya edebiyatı serisinden bir eser daha kazandı. Şark - İslâm klâsiklerinin dördüncüsü olarak Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan bu eser, Hafız Divanıdır.

14 ncü asırda İranın yetiştirdiği Hoca Hafız Şirazi, ülkesinin üstat sanatçıları arasında kendisine özel bir yer sağlamış olmaktan başka, Divan edebiyatının kurucuları üzerindeki etkileri bakımından, bizim için de, ayrıca dikkate alınır bir şahsiyettir. Filhakika fikirlerindeki kuvvet, görüşlerindeki hususiyet, hele edasındaki rintlilik bakımından bütün şarkın en lirik şairlerinden sayılan Hafız'ın, Şeyhî ve Ahmet Paşa gibi, divan edebiyatının çatısını kuran sanatçılar üzerindeki derin izleriyle Fuzûlî'nin eserleri arasında kendi-

sinden mülhem parçalar bulunduğu mütercim tarafından örneklerle ispatlanmıştır. Hattâ tercüme mukaddemesinde, divan edebiyatında sözlerinin imza yerine geçecek kadar özel bir damga taşıdığını ileri süren ve güzel bir gazelini " İran zeminine tuhfe " ederek haklı bir gurur gösteren Nedim'de bile Hafız'la, tayır, eda, vezin ve kafiye yakınlığına işaret edilmiştir. Nef'i ile Şeyh Galibin sanat örgülerinde Hafız'ı hatırlatan izler bulunduğu düşünülürse, İranın yetiştirdiği bu, esine ender rastlanır sanatkârın, edebiyatımız üzerindeki derin etkilerinin, yetkili bir görüşle encelediği görülür.

Tanzimat şairlerinden Ziya Paşa da, Harabât mukaddemesinde, kendisinde edebi zevkin nası uyandığını anlatırken şöyle der:

Bir nüktever-i sûtûde - etvar,

Hafız'dan okuttu hayli mıkdar;
Ol sözlere meşrebim kapıldı,
Güya kapalı gözüm açıldı.
Oldu bana hâce-i dil ü can
Âsâr-ı sühanveran-ı İran,
Görülüyor ki Hafız, bütün edebiyatımız boyunca okunmuş, takdir ve taklit olunmuştur.

Eserde, bu ünlü şairin batı ve doğu dillerinin çoğuna yapılan terceme ve şerhleri bir liste halinde gösterilirken bizdeki Hafız çalışmalarının kısa bir özeti de verilmiştir.

Bu durumu ile Hafız divanı tercemesi, ileride yapılacak Mukayeseli Türk Edebiyatı tarihinde, bize aid olanla elden geleni ayırd etmek bahsinde ciddi bir rehberlik yapacaktır. Bundan başka, 788 sayfalık büyük bir cild içinde yedi yüzü aşkın parçanın, cidden emekli tercemesinde, şark edebiyatının bu en lirik sanatkârını hayranlıkla tanımak Türk aydını ve sanatçısı için bir kazanç olacaktır.

Kültür hayatımızda büyük bir boşluğu doldurduğuna hiç şüphe bulunmayan Hafız divanının bu tercümesi dolayısıyla, manzum eserlerin tercümesi bahsinde düşündüklerimizi buraya kaydetmekten kendimizi alamıyoruz.

Divan, dilimize nesirle çevrilmiş ve fakat asıl metin verilmemiştir. Ancak her parçanın ilk beyti ile yeterlenilmiştir. Halbuki, bugünkü sanat anlayışına göre manzum şiir, ancak sanatçının yarattığı kendi şekil bütünlüğü içinde değer kazanır. Bilhassa eski edebiyatta bir tahassüsün, şu veya bu nazım şekli ile şu veya bu vezin ve kafiye düzeni içinde kompoze edilişidir ki sanatçının ö-

zel örgüsünü verir. Bizi, bir eser karşısında heyecana getiren şey, onun manasından ziyade sövleniş inceliğidir. Didaktik eserler için böyle düşünülmiyebilir. Fakat, kalblerin derin tahassüs ve heyecanlarını ifade eden lirik şiirlerde mesele tamamen başka bir şekil alır. Kaldı ki eseri nesren çevirmek bahse mevzu olunca bu izahların yanıbaşında asıl metni de vermek bir zaruret haline gelir.

Eseri batı dillerinden birisine çevirmekle doğu dillerine çevirmek arasında büyük farklar bulunduğu inaniyoruz. Aynı medeniyet çevresi içinde uzun asırlar beraber yaşamış olmaktan ileri gelen görüş ve duyuş yakınlıkları, lirik parçaların çevrilmesi - hele nesren - sanatçısı hakkında, çok defa, tam bir fikir vermez. Meselâ, Hâfız Divanı tercümesini okurken nesrin mantık ve gramer kelepçesine vurulan manâyı, divan edebiyatının herhangi bir şairinde okuduğumuzu hatırlıyoruz. Ve hemen inaniyoruz ki, uzun asırlar aynı kültüre bağlı kalmaktan doğan bu yüzey benzerliklerin yanıbaşında bu tahassüs ve duyunun asıl sanatçısına ail söyleniş inceliği ve zarafeti vardır.

Asıl sanatçının, binbir ustalıkla şekil yapısı içine bağladığı bir heyecanı, o şekil katesini sökmekle vakahyacağımızı sanıyalm; elde kalan şey, onun gölgesinden başka bir şey olamaz.

Bundan ötürüdür ki Hafız divanı tercümesini okurken, 788 sayfalık bir çevirme zahmetine asıl metni de katmaktan kaçınıldığına üzülüyoruz.

Yazan : Ekrem Erkmen

G E L

Takatım kalmadı, kalbim delindi,
Üzüntü sarıyor uzat bana el;
Renksiz olan kalbe, bak renkler indi,
Kapım sana açıktır gel rüzgârım gel.

Ağaçlar ümitli, gönlüm hep gamlı;
Nergisler nişanlı, zambaklar gelin.
Evinden çık artık ve hep devamlı,
Renklere bürünüp in baharım in!

Zevk alsın bu gönlüm senin sesinden,
Erişip menzile daim burda kal!
Nağmeler titresin ve neş'elensin
Ezilsin bu kalbim çal güzelim, çal!..

Necati Güney

Bu ne biçim ayrılık

Tamamen ayırmıştım, bakışımı gönlümü;
Böyle gülmiyecektim, böyle bakmıyacaktım.
Hani saracaktı içimi bir hava ılık ılık,
Ve kendimi böyle bırakmıyacaktım..
Bu ne biçim ayrılık?..

Bir defa dönüp baksa,
Artık bakıyorum ben de;
Sanki, beni ne kadar bıraksa
O, yine bu gönlün garajı, yine bu gönlün garajı...

Durup durup çağlasan da,
Ey Tarsus'un barajı!
Gürül gürül gürlersen de,
Döşen de... demesen de...

Yunus Necel

HİKAYE

BİR GARİP KİŞİ

Burnunun başladığı yere, iki kaşının çatıştığı noktaya bakıyordu; Alnını ikiye bölen bir çizgi, kaşlarına muvazi olan çile hatlarına hudut hendeği işini görüyordu. Bazan sol, bazan sağ kaşını kaldırıyor; sol gözü ile sağa, sağ gözü ile sola bakıyordu.

Onunla karşılaştığım zaman omuzlarında bir yük hayatın kendisine «al da gezdir» dediği bir yük vardı.

Baktığımı farkedince yukarıya doğru kıvrık ve müstehzi dudaklarıyla tebessüm etti. Sivri çenesinin ucunda top bir sakallı yüz ağarmıya başlamıştı. Gözleri küçük ve inadına fildir fildir.

Bu gözlerle, bu göz bebekleriyle neye bakıldığı ilk bakışta pek anlaşmıyordu. Beni bir bakışlar çaprazında makaslama olarak yakaladı. Kalın kaşları dar ve basık, şarha şarha alnı ile avurtları çökmüş yüzü ile biraz insana, biraz da başka şeylere benziyordu. Saniyeler geçtikçe o müstehzi hal yavaş yavaş dostça oluyordu. Yerinde pek duramıyor, yorgun ve bilkin görünüyordu. Tam konuşacağı anda vazgeçti. Ve iri bacağı çevirdi. Sarsak fakat çabuk adımlarla uzaklaştı. Arkasından yürüdüm. Set boyuna doğru gidiyordu ve arada sırada omuzundaki yükü tartıyordu. Omuzuna iyice yerleştiriyordu. Yazlık sinemanın önünde durdu. Resimlere baktı, bacağı salladı ve tekrar yürüdü. Galiba gülüyordu. Sol arkadan dudaklarının kulaklarına doğru gerildiğini farkediyordum. Yazlık barı ve o sırada sazlı bahçeyi geçti. Duvarın bittiği yerde sağa saptı. Ve nehrin kıyısındaki söğüt ağacının altına geldi. Sinirli ve fakat şelkatle omuzundaki yükü indirdi. Şöyle tepeden bir baktı. Ayağıyla, kundurasız, yemenisiz ve çorapsız ayağıyla düştü ve bir çuval gibi bu sedirin üstüne yığıldı.

Güneşten yanmış yüzünü iri ve kemikli parmaklarıyla sıvazladı. Baş ve şahadet parmaklarıyla top sakalını hafif hafif okşuyordu. Kirli tırnaklarını sağ kulağının altından başyarak çenesinin altına kadar sinirli sinirli kaşdı ve bir aralık sefalet heykeli gibi hareketsiz durdu. Sonra sağ ayağının baş parmağıyla toprağı deşmeğe başladı. Nehre, taş köprüye, karşıyakadaki fabrika-

nın duvarlarına, bacasına ve arada sırada başının üstünde kıvılcıktan sarkan söğüt dallarına bakıyordu.

Müthiş bir sıcak vardı. Burun deliklerinin açılıp kapandığını görüyordum. Güneş beyaz bir kor gibi alev saçıyor, toprak yanıyordu. Suyun üstünde harelenen bir aydınlığın yüzü yakan sıcaklığı bana kadar geliyordu. Sağır edici bir sükût, delirtici bir durgunluk vardı.

Üç adım kala ayak sesime döndü: Gene makaslama bir bakışla kısıpaca alır gibi inatla yüzüne baktı ve arkasından da acı acı güldü.

Hafif kafif titreyen dudaklarına bakıyordum. «Ne var efendi beni birine mi benzettin» ve hemen arkasından «ama bana benzer birini analar daha doğurmadı ki» diye ilâve etti. Şaka yapmak istedim. «Nasıl doğurmadı? Bir adım öteden de benim de benzerlerimiz var» Önce anlamadı sonra «Bakma ona» dedi. Hepimizin bir benzeri ancak bir suda yahut kırık bir cam da bulunur da şu yıkılası yeryüzünde bulunmaz. Anaların çift doğurduğu vaki de, insanların çift yaratıldığı güzel bir yalandır. »

Hayretim yüzümün hatlarından okunabilirdi. Adam mükemmel konuşuyordu. Kendisi de «efendi taaccüp mü ettin, vaktiyle bana da efendilerlerdi. Amma şimdi bu yorgandan başka beni tanıyan yok. Allah bile unuttu. Ondan bir isteğim var sanki» diyerek hayretim boş olduğunu imâ etti.

Yorganın bir ucuna da ben oturmak istedim. «Yok» dedi. «efendilik toprağı sevmekle başlar. Şöyle karşıma geç İtaat ettim ve bağdaştım. «Seni yeni gördüm. İçimde evvelden tanıyorum gibi bir his var. Buralı değilsin değil mi?» «Yok hayır böyle büyük bir şehirde olmayı çok isterdim. Peder bizim tohumu gitmiş te Allahın çölünde atmış. Atmaz olsaydı desem ebeveynem küfrolür. Neyse buralı olmayı çok isterdim. Bizim köyde ne dağ var üstünden atılacak, ne ırmak var içine gömülecek. Yalnız bizim domuz ağasını melek gibi bir kızı vardı. Bu her iki afete de bedeldi. Çiftlik kâtibiydim onlarda. Kucağımda büyüttüm kâfir kızı yılan büyütür gibi. Otuzum-

bastığım zaman on üçünde kadar vardı. Onaltısında gelin ettiler. Zılgıt zılgıt üstüne alıp götürdüler. Cün geçtikçe göksümün içinden, kafamın içinden bir şeyin konmuş olduğunu, kuyuluğmuş olduğunu hissediyordum. Bu yokluk içinde bir dalgınlıktır başladı bende. Birgün hep kucağımda büyüttüğüm o maskar kızı düşünmekte olduğumu gördüm. Hep ismini farkında olmadan söylüyor, deli gibi kendi kendime konuşuyordum. Her geçen gün beni biraz daha yalnızlığa ve vahşice düşüncelere sürüklüyordu. Melenkolik olmuşum. Bu yaşama kadar sevginin adı geçmedi aklımdan.

Köyde çok genç ve çok kitap okuyan bir muallim vardı. Arkadaş olmuşuk. «Kitap oku» derdi. «İnsandan arkadaş zor bulunur. Bu kitaplar sana hem çok şey öğretirler hem de sessiz zararsız dost olurlar» Neler okudum ondan sonra, keşke okumasaydım. Hiç olmazsa aklım ermeden, canıma acımadan deli olur, bu haleti benimserdim. Şimdi bu kafayla çok zor geliyor bana. Biraz bıraksam kendimi timarhanelik olacaktım. Derdimi köyde muhtardan başka kime açabilirdim. Tenekesçiler adama. Aldım bu havanda dövülesice başımı çıktım gurbete. Yedi se-

Tarsus barajı'na

Dibinde oturduğum ağaç,
Ey sesini duyduğum su!
Bugün sana gömül verdim
Hem de gönüller dolusu!

Hatıramı çöze çöze
Düğümledim her birini;
Unutacak mısın yoksa,
Sevgilimin bana bakan gözlerini ?

Kimbilir sen benden gizli
Ona neler fısıldadın.
Acaba kalacak mı onda senin
Bu anlaşılmıyan feryadın ?

Ey çilginca çağlıyan su; gel,
Al benim de «Ah,,larımı;
Ve beraberinde götür, beni her gün
Harabeder «eyvah,,larımı!...»

Zararı yok çağlayan su,
Senin gibi ağlıyayım;
Nasıl olsa gönlüm bir ok,

ne, yedi büyük ve uzun sene gezmediğim yer kalmadı O maskara şimdi burada, sizin memlekette. Hani seninle baktığımız sokağın içinde. Onu şöyle bir görsün dedim. Çoğunlukla kapılarının önünde. Bir parmağını görsem yeter bana diyordum. Fakat sonra vazgeçtim. Bundan ne çıkar sanki. Şimdi ver elini pamuk tarlası. Çapa her şeyi unutturur insana. İş, Allahı da, aşkı da bir sünger gibi siler, Toprak bütün ateşleri söndürmeğe kadirdir. Onu yalnız son nefesimde düşüneneğim. Şimdi adını söylemek bile günah olacak. Ben bu acayip halimle, bu sefil, bu gülünç halimle kimin karşısına çıkabilirim. Allah kötü bir kabuk içerisine güzel bir ruh saklamış. Ve atmış insanların arasına. Bu dünyada kimse kalbiyle bakmıyor. Göz gördüğüne kanyor. Dünya böyle ne yaparsın.»

Kalktı « çok konuştuk» dedi ve yorganını, o yama kolleksiyonlu yorganını omuzladı ve gerisin geriye taş köprü istikametine, kale kapısına yollandı. Arkasından adımı söyledim. Adını sordum. Döndü, acı bir tebessümle «Bir garip kişi» dedi ve veda bir acı tebessüm oldu.

Hamit Salih Asyalı

Bense çelikten bir yayım
Onun için bırak beni
Ona doğru fırlıyayım, fırlıyayım!..

Süha Gülen

Sesleniş

Sana yaklaşmak için koşarak yürüyorum,
Ve nereye bakarsam hep seni görüyorum:

Akşam güneş batarken sen oradan doğarsın,
Ay yüzünü gösterir bakarım ki sen varsın.

Dalgın dalgın dikerim gözümü gözlerine,
Bakışların götürür bakışımı derine...

O zaman dudaklarım ismini hep fısıldar;
Daldığımı görmedim hiç ben daha bu kadar

Dalışlarım karışır göklere perde perde ..
Nerde, geçmiş ve güzel geçecek günler nerde?

Sana fısıldıyorum işitsin kulakların :
Yarın yola çıkacağım, yola çıkacağım yarın!

Kemal Deniz

HALKEVLERİ DERGİLERİNDEN ÖZETLER

Yurdumuzun muhtelif bölgelerinde kırka yakın halkevi dergi çıkarıyor. Bu dergiler imkânları nisbetinde, memleket kültürüne hizmet etmektedirler. Bundan sonraki sayılarımızda, okurlarımızın faydalanacaklarını umarak, bu dergilerden birkaçının özetini vereceğiz.

ULUDAĞ (sayı 68 - 69 - 70) Bursa Halkevi :

Üç aylığı birarada çıkan bu sayı hemen hemen köy incelemeleri ve bol şiirlerle değerlendirilmiştir. Nazım Yücel'in (Tarihte Bursa) başlıklı yazısında şu konular incelenmiştir: «Tütün meselesi, vergi, altın ve gümüş kıymeti, Bursa darp-hanesi, Bursa civarındaki gümüş madeni, altın ve gümüş sırmalar, kuşak dokunması, İstanbul ve sarayın zahiresi, et narhı, dirhemlerin muayenesi, eczacıların şeyhi», Kâzım Alparslan «Bursa köy adlarının tarihi menşei»nde 15 köy adı çevresinde incelemeler yapmıştır. Bu yazı Bursa otomisi bakımından önemlidir. Birçok şiirler arasında Hamdi Işıklı'nın «Gidiş» i ciddi ince bir duygunun ifadesidir. Şiiri aynen alıyoruz:

Bir akşam silinirken ufukta son yolcular,
O da kimsesizliği gönlüne sardı gitti.
O, dömiyecek diye ağladı bütün sular,
O, bir ışık, o bir renk o bir bahardı gitti

Dalgalar saçlarını döktü şu karşı yarda,
Yorgun bakışlarını bıraktı aynalarda,
Bir uzun şarkı gibi sesi kaldı pınarda,
O, bir mevsimdi bitti, o, bir rüzgardı gitti.

Ancak, bu şiir daha önce başka bir dergide çıkmıştı. Şairin yeni eserlerini bekliyoruz. Başka şiirlerden « şüphe » bir ruh haletinin başarılı ifadesi, halk şairi İbrahim'in koşmaları da nevi içinde zevkle okunur yazılardandır.

KONYA sayı 80 Konya Halkevi)

Ötedenberi olgun yazılarla çıkmakta olan «Konya» bu sayısında da değerli imzaları taşımaktadır. Prof. Süheyl Ünver «araman hakkındaki bazı notlar» ında bu çevreyi ilgilendiren incelemelerden elde ettiklerini toplamıştır. Remzi Öğüz Arık'ın «Vatanlar hakkında» başlıklı yazısı bir heyecan mahsulüdür. Vatan şairi Nâmik Ke-

malin adıyla başlayan makale aynı heyecan içinde devam ederek şu güzel cümlelerle bitiyor:

(Bir milletin vatanında kalacağından emin olması için, her şeyin üstünde, o vatani taniyan, seven, ölebilen kitlenin kalmış olması şarttır.) Şair Eşrefin şahsiyetini inceliyen yazı biraz sathî olmakla beraber faydalıdır. Bunlardan başka (Çelik Ahmet Paşa) ve (Ahi şehnamesi üzerine birkaç söz)ü okurlarımıza sağlık veririz.

ERCİYES sayı 23 (Kayseri Halkevi)

Eğitim alanında değerli yazılarla imzasını tanıdığımız Cemil Sena Ongun « Öğretim ve eğitim hakkında » ki yazısının bu bölümünde (okullarda verilen bilgilerin çeşitli amaçlara göre çeşitli dereceler gösterebileceğini) kaydettikten sonra şu esasî fikir üstünde duruyor: (Her genci, istidat çevresi içinde ilerideki hayatta başarabileceği işler gözönünde tutularak ve pozitif bir anlayışla yetiştirmek lâzımdır. Bize her şeyi bilen değil, bir şeyi iyi bilen, diğerleri hakkında kulağı delik olan gençler lazımdır.) Diğer yazılar arasında Ziya Gürel'in «Tabip kaymakam Kayserili M. Rüştü » başlıklı yazısı ile Ali Rıza Önder'in «Kayseride çıkmış olan dergiler» i bu çevreyi aydınlatan konulardır. Sanat kabiliyetleri arasında Servet Dindoruk «Ömür düşüncesi» adlı manzumesi ile «Nisan şarkıları» mansuresi ve İbrahim Zeki Bardar'ın bir manzumesi ile göze çarpmaktadır. Dergi, başka yazıları ile de zevkle okunur bir kalitededir.

AKSU sayı 35 (Giresun Halkevi)

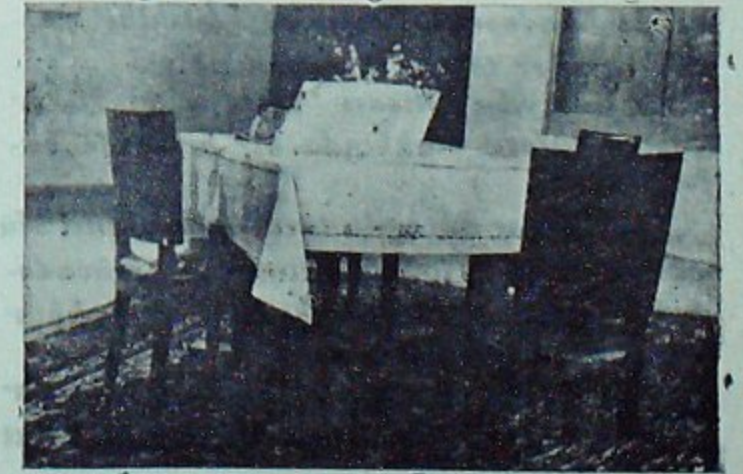
Dikkati çeken ilk yazı Turgut Pamirli'nin «Şiirimiz», başlıklı makalesidir. Muharrir Tanzi-mattan bu yana gelişen edebî akışın kısa bir öz-zetini verdikten sonra sözü yeni şiire geçirerek bu alanda düşündüklerini şöyle ifadelendiriyor:

Şiirin demir mahfazasını yıkan, mevzuunda istifa ameliyesini güçlülükle taniyan bu nesil, önce insanın büyük problemlerine inanmış olarak modern sanatı vücutta getirmiştir. İçtimai davranışların realist ifadesi bilinen bu sanat, mahakkak ki dünyadan ayrı insanı temayüllerin imkânlarına dayanarak doğmuştur. „ Bugünkü sanat akımının gü-

Şehrimiz İsmet İnönü Kız Enstitüsü verimli çalışmalarla şehrimizde giyim ve ev eşyası zevkinin incelmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Vakit vakit gezici köy sergileri ile çalışmalarını köylü kardeşlerimize kadar götüren Kız Enstitüsü haziran ayının son haftasında bir yıllık çalışmalarını belirten bir sergi açmıştır.

Çok beğenilen ve on binlerce halkın zevk ve hayranlıkla seyrettiği bu sergiden birkaç köşeyi değerli okuyucularımıza sunuyoruz.

**Evimizin Temmuz 1945
ayı çalışmaları**

1 — 2-7-945 gününde açılan ikmal kursları kesiksiz devam etmektedir, Matematikten 201, Türkçeden 64, fizikten 76, Fransızcadan 72, edebiyattan 27, İngilizceden 49, Almancadan 31 öğrenci faydalanmaktadır.

2 — Faik Kurdoğlu tarafından Halkevi bahçesinde 8-7-945 günü [Toprak Kanunu] konulu bir konferans verilmiştir.

3 — C. H. Partisinin açtığı kütüphanecilik kursuna katılan ve kursu bitirerek dönen Hamid S. Asyalı Halkevi kütüphanesini yeni ve milletlerarası kabul edilen bir tasnif usulüne tertibe başlamıştır.

4 — Ar komitesinin tensibi üzerine Halkevi bahçesine klâsik parçaları ön planda tutan bir caz orkestrası temin edilmiştir.

Orkestra her gün saat 17 den 22 ye kadar çalışmakta ve gelen misafirleri ailece eğlendirmektedir.

5 — Sosyal yardım kolu bir yoksula Ankaraya kadar gitmesini sağlayan para yardımında bulunmuş, başka bir yoksula bir çift ayakkabı alınmıştır.

30 Ağustos Zafer bayramı şehrimizde aşağıdaki özel programla kutlanmıştır.

1 — Saat 15 den itibaren Halkevin den hoparlörle müzik ve söz yayınlanacaktır. "Milli türküler ve kahramanlık şiirleri."

2 — Saat 18,30 da Halkevi bahçesinde Ev bandosunun çalacağı İstiklâl marşına beraber törene başlanacaktır.

3 — Aydın Nisari tarafından 30 Ağustos zaferi hakkında bir hitabede bulunulacak.

4 — Enver Batumlu tarafından Milli Mücadele ruhu, Türk milletinin bu mücadeledeki fedakârlık ve kahramanlık hakkında konuşma yapacaktır.

5 — Genç şairler ve öğrenciler tarafından zafer ve kahramanlık şiirleri inşat edilecektir.

6 — Bu gece Halkevi bandosu millî marşları çalacaktır.

7 — Caz da zeybek havaları ve halk türkülleri çalacaktır.

8 — Halkevi bahçesinde millî oyunlar oynanacak, dans edilecektir.

9 — Bu program davetiye yerindedir. Herkes girebilir.

Baştarafı 22 nci sayfada

zel bir ifadesi; fakat ne yazık ki bu ileri tez çok geri bir dille anlatılmıştır.

Başka yazıları arasında Ispartalı Seyranî'nin (Seyahat destanı) eski "menazil" şiirlerinin güzel bir örneğidir. Ali Avni Öneş "kiraz"ında bu nefis meyvenin tarihini yaparak kiraza ait hak türkülerini toplamıştır.

İşte bir tanesi:

Kirazın karasını,
Dalının arasını,
Hangi cerrah sağ eder,
Bu gönül yarasını ?

Saffet Tunay, Şillerin bir "Ballad,"ı nazmen çevirmiştir. Dergi başka yazılarla de faydalı ve zevk vericidir.

19 MAYIS sayı 70 (Samsun Halkevi)

40 sayfalık dergi bu çevreyi aydınlatan ve inceliyen yazılarla doludur. Bunlar arasında "Jain Gordon Campell" in (Yenihandan Samsuna kadar seyahat) ını Emin Hekimgil çevirmiştir. Merzifon, Havza, Lâdik ve Kavak bölgelerini anlatan yazı seyahat edebiyatının zevk verici inceliklerinden ziyade, buralarının tarihsel değerini aydınlatan ilmi bir kendilik taşımaktadır. C. S. Ongun, "Ülkü ve halkevlerimiz" de, ülküsüz insan ve cemiyetlerin terakki yolunda bir adım atamayacaklarını belirtiyor. Nuri Özbalkan "Samsun manileri" nde, maninin kısa incelemesinden sonra bu alandan örnekler veriyor. Fikrimize göre mînileri bir bölgeye malederken kesin belgelere dayanmak gereklidir. Örneklerinde öyleleri var ki yurdun hiçbir bölgesi - Benim değildir - demez.

Dergiyi okurlarımıza sağlık veririz.

Neşriyat Müdürü

Kemal Çelik

Yazı işlerini idare eden

Dil - Edebiyat komitesi

6 AYLIĞI 240

YILLIĞI 120

Basılmayan yazılar geri verilmez.

Basıldığı yer : SEYHAN Bs.

Şehrimizde edebî hareketler

— Evimiz, Dil - Edebiyat komitesi, gençler arasında şiir ve hikâye müsabakası açmaya karar vermiştir. Kazananların yazıları yayınlanacak, ayrıca derece alanlara birer armağan verilecektir.

— Şehrimizde çıkmakta olan «Toprak» adlı derginin ikinci sayısı da değerli yazılarla yayınlanmış bulunmaktadır. Uzun yıllar devam etmesini diler, okuyucularımıza tavsiye ederiz.

— Genç şair Şükrü Enis Regü'nün «Canım Dünya» adındaki beklenen şiir kitabı çıkmıştır. Şairin yeni şiirlerini ihtiva eden bu kitap çevresinde düşüncelerimizi gelecek sayımızda okuyucularımıza sunmak emindeyiz.

— Arkadaşımız Said Toraman son yazdığı şiirlerini «Mehmetçik diyor ki» adındaki kitapta toplamıştır. Okurlarımıza tavsiye ederiz.

— Genç kalemlerden Necati Kâhyaoğlu ilk şiirlerini «Mavi Kuş» ismi altında Toros matbaasında bastırmıştır.

— Haber aldığımız göre Ârif Nihad Asya'nın «Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor» adlı eseri yakında yayınlanacaktır. Kendisini sevenler bu eserin çıkmasını beklemektedirler.

— Değerli hemşehrimiz Gazi Terbiye Enstitüsü Sosyoloji öğretmeni Hamdi Akverdi dergimize yazı göndermeyi vâdetmiştir. Adana muhiti bu yazıları merakla beklemektedir.

Mehmetçik Diyor ki...

KAHRAMANLIK ŞİİRLERİ

Yazan : SAİT TORAMAN